

วัตถุประสงค์

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ดีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอมจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 อาคารอุไรรัตน์ (ตึก 3) ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก

อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

โทร. 02-997-2222 ต่อ 1294 โทรสาร. 02-997-2222 ต่อ 1264

Email: RJLS@rsu.ac.th

ประธานที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร

อดีตรองอธิการบดีสูงสุด, นักวิชาการอิสระ

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์พลตำรวจตรี ดร.วีรพล กุลบุตร

รองผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมศ ขวัญเมือง

กรรมการบริหารหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

นางสาวอนิสา มานะทน

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางสาวจุติมา สิริจารุธร

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผศ.ดร.อิงครัต ดลเจิม

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รศ.ดร. วินันท์กานต์ รุจิภักดี

อาจารย์ประจำหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขากฎหมาย การบริหารงานยุติธรรมและสังคม
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.พ.ต.อ.ดร.พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์

อาจารย์ประจำคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

ประธานหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

อาจารย์วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล

อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์

รองผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นางสาวอมรรัตน์ วงศ์สุวรรณ

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ฝ่ายกฎหมาย

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ออกแบบปก

นางสาวจุติมา สิริจารุธร

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

จัดรูปเล่ม

นางสาวอนุสรรา เสงวิเชียร

ผู้ช่วยอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

Tel. 02-997-2222 ต่อ 5231

RJLS

Rangsit Journal of Law and Society
วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2563 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความวิชาการจำนวน 5 เรื่อง เล่มนี้เป็นปีที่ 2 ของการจัดทำวารสารของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อเป้าหมายของการทำวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย

กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ขอขอบคุณท่านผู้เขียน และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจวารสารของเราและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น ตลอดจนทีมงานทุกท่านที่เกี่ยวข้องจนวารสารได้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ทุกประการ

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้ จะให้มุมมองและแง่คิดต่างๆ ต่อยอดความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
บทความวิชาการ : Academic Articles	
วิวัฒนาการช่วงเปลี่ยนผ่านของวัตถุประสงค์ในการบังคับโทษจำคุก	1
THE TRANSITIONAL EVOLUTION OF IMPRISONMENT PURPOSES	
ธานี วรภัทร์	
กฎหมายเกี่ยวกับการลดความรุนแรงการบังคับคดียาเสพติดในสหภาพยุโรป	16
THE EUROPEAN UNION LAW ON VIOLENCE REDUCTION OF NARCOTIC DRUG ENFORCEMENT	
จิรวุฒิ ลิปิพันธ์	
การลงโทษให้เหมาะกับบุคคลในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	27
INDIVIDUALIZATION OF PUNISHMENT IN GERMANY	
สมบัติ ชัยวณิชย์	
พรรคการเมืองเปรียบเทียบ	43
COMPARATIVE POLITICAL PARTIES	
โกเมศ ขวัญเมือง	
UNGASS 2016 กับนโยบายการแก้ไขปัญหาเสพติดของไทย	61
UNGASS 2016 WITH THAILAND'S DRUG PROBLEM-SOLVING POLICY	
กอบกุล จันทวโร	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	74

วิวัฒนาการช่วงเปลี่ยนผ่านของวัตถุประสงค์ในการบังคับโทษจำคุก*

THE TRANSITIONAL EVOLUTION OF IMPRISONMENT PURPOSES

ธานี วรภัทร์

Thanee Vorapatr

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: thanee_vor@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

แนวคิดที่ผ่านมาในการลงโทษเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ คือ 1. การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทน 2. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ 3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสกระทำความผิด 4. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข ในช่วงเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาแนวคิดเป็นไปในทางเสรีประชาธิปไตยและการคุ้มครองความเป็นมนุษย์มากขึ้น ปรากฏหลักการสำคัญหลายประการได้แก่ หลักนิติธรรม หรือหลักนิติรัฐ หลักสิทธิมนุษยชน หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติทั้งในระดับสากลทั้งในข้อตกลงข้อบังคับ มาตรฐานต่างๆ ตลอดจนสนธิสัญญาและการบังคับใช้ในแต่ละประเทศในระดับกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายเฉพาะเรื่อง แนวคิดทฤษฎีของการบังคับโทษจำคุกพบว่าได้มีวิวัฒนาการเปลี่ยนผ่านตามมาตามวิถีโลก จึงได้ปรากฏแนวคิดของการบังคับโทษจำคุกเกิดขึ้น คือ ข้อ 1. เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะดำรงชีวิตอนาคตได้โดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อ 2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม

วัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ ได้ผสมผสานกันอย่างบูรณาการสมประโยชน์เพื่อการคุ้มครองชีวิตมนุษย์ได้คุณภาพ กล่าวคือ ในทางความคิดและทางปฏิบัติได้มีการนำมาใช้ คือ ข้อ 1. เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะมีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อ 2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม ข้อ 3. เพื่อแก้แค้นทดแทนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการแก้แค้นกันเอง ข้อ 4. เพื่อข่มขู่ มิให้เอาเยี่ยงอย่าง ข้อ 5. เพื่อตัดโอกาสการกระทำความผิด จากพัฒนาการดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะให้การบังคับโทษในประเทศไทยมีปรับปรุงแก้ไขทั้งในนโยบาย บทบัญญัติกฎหมายและทางปฏิบัติ

* Received 11 October 2020; Revised 24 November 2020; Accepted 21 December 2020

คำสำคัญ: วิวัฒนาการช่วงเปลี่ยนผ่าน, วัตถุประสงค์ในการบังคับโทษจำคุก, โทษจำคุก

Abstract

The concepts regarding the punishment had been based on the following objectives 1). The punishment as the substitute, 2).The punishment to intimidate, 3).The punishment to preclude the offences, and 4).The punishment to improve. Afterwards, such concepts and practices were developed to become more democratic and humanitarian, expressed in various principles. For instance, the rule of law, legal state, human rights, and human dignity. These have been recognized and implemented in the agreements, the standards, the regulations, and the treaties at the international level. Moreover, the enforcement of the constitutional laws and the specific domestic laws have also been consistent with the above principles. Pursuant to the fact that the theories and the practices regarding the imprisonment have been developed in accordance with the way of the world, the concepts and the practices of the imprisonment were established to serve the following objectives, 1). To allow the offenders to live without committing the offenses and to have the social responsibility in the future 2). To protect the society.

Moreover, the purposes of the punishment and the enforcement are beneficially integrated to protect the equilibrium of human life protection, as follows, 1). To allow the offenders to live without committing the offenses and to have the social responsibility in the future, 2). To protect the society, 3). To allow the appropriate revenge, preventing the unlawful revenge, 4). To intimidate, in order to prevent others to follow such actions, and 5). To eliminate the opportunity to commit an offense. Therefore, this study suggests that the policies, the laws, and the practices in relation to the punishment in Thailand should be amended and improved in accordance with the aforementioned new objectives.

Keywords: Transitional Evolution, Imprisonment Purposes, Imprisonment

บทนำ

การบังคับโทษจำคุก เป็นมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับโทษจำคุกและ โทษหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคล (Roxin, Claus, 2014) การบังคับโทษต้องเป็นไปตาม “กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ” (Strafvollzugsrecht หรือ Prison law) กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกของประเทศไทยที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติดังกล่าว ในประเทศไทยปัจจุบันโทษตามกฎหมายอาญามี 5 ประการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน สำหรับการบังคับโทษจำคุกนั้น กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ.1976 (Strafvollzugsgesetz [StVollzG] / Execution of sentence Law) แก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด ค.ศ.2001 และใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน ปรากฏสาระสำคัญดังนี้

การบังคับโทษ (Strafvollzug) มีความหมายเช่นเดียวกับ Corrections หรือ Penal System ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึงความถึง บริบทของการลงโทษทางอาญาเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดให้ถูกต้อง โดยการจำกัดเสรีภาพของบุคคล การบังคับโทษตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีความแตกต่างจากการบังคับโทษในความหมายปกติ (Strafvollstreckung/ Execution of sentence) เพราะหมายถึงเฉพาะแต่ การบังคับโทษด้วยวิธีการจำกัดเสรีภาพของบุคคลที่กระทำความผิดอาญา ไม่รวมถึงมาตรการลงโทษอื่นๆ เช่น โทษปรับ โทษริบทรัพย์สิน

จึงอาจกล่าวได้ว่าความหมายของการบังคับโทษตามแนวของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีความสอดคล้องกับกฎหมายบังคับโทษจำคุกของประเทศไทย แต่เนื่องจากแนวทางของกฎหมายเยอรมันมุ่งเน้นในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ตามแนวแห่งรัฐธรรมนูญจึงใช้คำว่า “การบังคับโทษจำกัดเสรีภาพ” แทน “การบังคับโทษจำคุก” และแบ่งแยกกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ออกจากกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษมาตรการอื่นๆ

เนื้อหา

หลักการพื้นฐานของกฎหมายบังคับโทษจำคุกที่ดี

กฎหมายบังคับโทษจำคุกที่ดี จะต้องมีความเป็นไปเช่นเดียวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดีด้วยเพราะการบังคับโทษเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ ต้องมีความ “เป็นเสรีนิยม” มีความ “เป็นประชาธิปไตย” และต้อง “กระทำเพื่อสังคม” กล่าวคือ ความเป็น “เสรีนิยม” นั้นจะต้องยกระดับผู้ต้องโทษให้เป็น “ประธาน” ของการบังคับโทษ มีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องโทษ (คณิต ณ นคร, 2549) ในความเป็น “ประชาธิปไตย” นั้น ต้องให้ความเสมอภาค อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ ความยินยอมและความร่วมมือระหว่างกันทุกฝ่าย ในความ “โปร่งใส” กล่าวคือ ความเป็นภาวะวิสัยในทุกขั้นตอนและสามารถตรวจสอบได้จากการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกองค์กร และจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเสมอ

กอปรกับเนื้อหาของกฎหมายและการดำเนินการบังคับโทษ จะต้องไม่นำไปสู่การทำลายลักษณะ บุคลิกภาพของบุคคล หรือวัฒนธรรมเดิมในการดำรงชีวิตของผู้ต้องโทษจำคุก ตามหลักที่ว่า “ภายในเรือนจำกับภายนอกเรือนจำต้องไม่แตกต่างกันมาก” ต้องทำให้เกิดความแตกต่างกันให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และกฎหมายต้องไม่กำหนดให้กระบวนการบังคับโทษไปทำลายความเป็นมนุษย์ หรือลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การทรมานด้วยวิธีทารุณโหดร้าย ทางร่างกายและจิตใจ การกระทำทางกายหรือด้วยวาจาอันเป็นการลดฐานะของบุคคล

การลงโทษเป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันสังคมจากผู้กระทำความผิด ทั้งนี้การป้องกันแบ่งออกเป็น “การป้องกันทั่วไป” และ “การป้องกันพิเศษ” มาตรการบังคับทางอาญาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการป้องกันทั่วไป (General Prevention/Generalprävention) คือ การลงโทษตามบทบัญญัติมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ การประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่ใช้ชุมชนมิให้บุคคลอื่นกระทำความผิดในทางเดียวกัน หรือเป็นแบบอย่างซึ่งบังคับจิตใจของบุคคลทั่วไปที่คิดจะกระทำความผิดอย่างเดียวกัน ให้เกิดความคิดนั้นๆ ในขณะที่วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการบังคับทางอาญาซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นการป้องกันพิเศษ (Special Prevention/Spezialprävention) เนื่องจากวิธีการเพื่อความปลอดภัยใช้เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดเดียวกันซ้ำอีก และเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดที่อาจก่อให้เกิด

ความเดือดร้อนแก่ชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่นอันอาจเกิดขึ้นในอนาคต วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นทางเลือกที่ศาลสามารถมีคำสั่งใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อภารกิจหลักในการคุ้มครองสังคมและป้องกันการกระทำความผิดของกฎหมายอาญา (คณิต ณ นคร, 2549)

กฎหมายอาญาคู่ขนาน (Zweispuriges Strafrecht) ไม่มุ่งเน้นเพียงแค่การใช้ “โทษ” เป็นมาตรการบังคับทางอาญาเพื่อลงโทษแก่บุคคลที่กระทำความผิด แต่ให้ออกาสบุคคลที่จะแก้ไขพฤติกรรมเสียให้กลับเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคมโดยการเลือกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการป้องกันพิเศษอีกประการหนึ่ง โดยการนำมาบังคับใช้แทนมาตรการลงโทษทางอาญา หรือใช้ควบคู่กันไปเพื่อการดำเนินคดีอาญาและการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการของกฎหมายอาญา ได้แก่ (คณิต ณ นคร, 2549)

1. “การป้องกันทั่วไป” กล่าวคือ ลงโทษการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายเพื่อให้ผู้กระทำความผิดทราบว่าได้กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับและให้บุคคลอื่นเห็นว่าหากมีการกระทำเช่นนี้เกิดขึ้น การกระทำนั้นก็จะไม่เป็นที่ยอมรับ บุคคลย่อมจำต้องได้รับโทษจากการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย

2. “การป้องกันพิเศษ” กล่าวคือ เป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่เคยกระทำความผิด กลับมาก่อนอันตรายต่อสังคมอีกในอนาคตโดยการใช้มาตรการฟื้นฟูและป้องกันประเภทต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ได้รับโทษรู้สึกสำนึกว่าการกระทำของตนเป็นการกระทำผิด อันเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ให้เกิดเหตุการณ์ (อุททิศ แสนโกศิก, 2415) วัตถุประสงค์ของการลงโทษที่สำคัญมีดังนี้

1. การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทน (Retribution) ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้การลงโทษจะเป็นไปเพื่อความยุติธรรม ผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษเป็นการทดแทน หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งคือ การกระทำความผิดเป็นกรรมชั่ว เมื่อผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องชดใช้กรรมของตนโดยการรับโทษ นักปรัชญาชาวเยอรมัน Immanuel Kant ได้ให้เหตุผลสนับสนุนความคิดตามทฤษฎีนี้ และยังมีความคิดว่า ถ้าสังคมไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดก็เท่ากับสังคมยอมรับรองการกระทำของเขา และด้วยเหตุนี้ก็มีผลเสมือนว่าสังคมเป็นผู้สนับสนุนให้กระทำผิด และท่านได้กล่าวไว้ในหนังสือ Philosophy of Law ว่า "จะให้การลงโทษเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้ ไม่ว่าจะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ลงโทษเองหรือ

แก่สังคมเป็นส่วนรวมก็ตาม การลงโทษในทุกกรณีจะต้องเนื่องมาจากเหตุว่าบุคคลที่ถูกลงโทษได้กระทำความผิดเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเป็นการไม่บังควรที่จะปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งเพียงเพื่อจะเป็นเครื่องมือให้บังเกิดผลแก่บุคคลอื่น ทุกคนมีสิทธิในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ในอันจะไม่ถูกปฏิบัติเช่นนั้น" ความผิดที่ได้กระทำและโทษที่ได้รับจะต้องเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกัน (Bartollas, Clemens, 2002)

ปัญหามีอยู่ว่าทำไมสังคมต้องเข้าไปลงโทษผู้กระทำความผิด การที่รัฐเข้ามารับหน้าที่ลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการทดแทนก็เพื่อป้องกันมิให้มีการแก้แค้นกันเอง ทำให้สังคมวุ่นวาย เพราะจะมีการแก้แค้นกันเองโดยไม่สิ้นสุดซึ่งแสดงถึงความรู้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในขณะที่เดียวกันก็เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่าให้ได้รับความเป็นธรรม โดยการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้รับผลร้ายที่สาสมและทดแทนกันอย่างยุติธรรม วัตถุประสงค์ในการลงโทษข้อนี้ เป็นวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความรู้สึกของประชาชนส่วนใหญ่ในทุกสังคม แม้ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ที่ปัจจุบันเริ่มที่จะลดความสำคัญลงเพราะสังคมมีเหตุผลหรือวัตถุประสงค์อื่นในการที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดมากขึ้น กอปรกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนก็มีจุดอ่อนหลายประการคือ (นที จิตสว่าง, ม.ป.ป.)

1.1 การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนไม่ได้พิจารณาถึงประโยชน์ในอนาคต มิได้ทำให้เกิดผลอะไรกลับคืนมาในเชิงความคิดในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมในอนาคต

1.2 การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคม แต่คำนึงถึงความเหมาะสมของโทษกับความผิดที่กระทำ ฉะนั้นเมื่อได้ลงโทษผู้กระทำตามอัตราโทษแล้ว ก็ต้องปล่อยตัวออกมาทั้ง ๆ ที่ยังเป็นอันตรายต่อสังคมอยู่ หรือเช่นกรณีการตัดมือผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ สังคมจะไม่ได้อะไรจากการลงโทษดังกล่าวนอกจากคนพิการให้ที่สังคมจะต้องเป็นภาระเลี้ยงดูต่อไป

1.3 เป็นการยากมากที่จะวัดขนาดความรุนแรงของโทษ กับความผิดว่ามีความเท่าเทียมกันจริงหรือไม่ เพราะในสภาพความเป็นจริง สังคมยังไม่สามารถมีมาตรการใดๆ ที่จะลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิดอย่างแท้จริงได้

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เองทำให้วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน ลดความสำคัญลงในปัจจุบัน แต่ก็ยังคงมีอยู่ ทั้งนี้เพราะยังสอดคล้องกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปในการที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษเพื่อทดแทนให้สาสมกัน

2. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) มีหลักการว่า การลงโทษจะคำนึงถึงแต่เพียงผลของการลงโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดเท่านั้นไม่ได้ แต่ต้องคำนึงถึงผลต่อประชาชน

ทั่วไปด้วย วัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดก็เพื่อประโยชน์ 2 ประการ คือ (Livingstone Stephen and Owen Tim, 1999)

2.1 มีผลแก่ตัวผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดซึ่งถูกลงโทษมีความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำอีก

2.2 เป็นตัวอย่างให้กับคนทั่วไปเห็นว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษ เพื่อคนทั่วไปจะได้ทราบจะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นบ้าง ทำให้เกิดความยับยั้งชั่งใจ ไม่กล้ากระทำความผิดเช่นนั้นอีก

การที่จะทำให้การลงโทษมีผลในการข่มขวัญและยับยั้งจะต้องทำให้การลงโทษนั้น เร็ว เจ็บพอรีๆ กล่าวไว้ว่าจะต้องมีความแน่นอน รวดเร็ว เสมอภาคและโทษที่เหมาะสม กล่าวคือ มีลักษณะ 4 ประการ (นที จิตสว่าง, ม.ป.ป.)

2.2.1 การลงโทษต้องมีความแน่นอนในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ กล่าวคือเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วจะต้องทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสหลุดรอดจากการถูกจับกุมลงโทษไปได้น้อย เพราะทำผิดแล้วต้องถูกจับก็ไม่คุ้มค่า

2.2.2 การลงโทษจะต้องสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วจะต้องสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างรวดเร็ว จึงจะทำให้ผู้กระทำความผิดและคนทั่วไปเห็นเป็นตัวอย่างว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะได้รับผลร้ายเช่นไร

2.2.3 การลงโทษต้องมีความเสมอภาค โดยที่ผู้ที่กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษเท่าเทียมกันไม่มีการเลือกปฏิบัติ

2.2.4 การลงโทษจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมและทัดเทียมกับความผิด

3. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข (Rehabilitation) การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขนั้นมีแนวคิดว่าการลงโทษตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขประสงค์เพียงเพื่อจะป้องกันไม่ให้บุคคลที่ได้กระทำความผิดมาแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกพยายามหาทางให้ผู้ที่ได้กระทำความผิดมาแล้วเกิดความยับยั้งไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้น (Livingstone Stephen and Owen Tim, 1999)

4. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสกระทำความผิดได้อีก (Incapacitation) เป็นวัตถุประสงค์หรือแนวคิดที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสกระทำความผิด อาจได้แก่ การจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ตลอดชีวิต จำคุกมีกำหนดระยะเวลา การประหารชีวิต เป็นต้น โดยประสงค์จะกำจัดผู้กระทำความผิดให้ออกไปจากสังคมอย่างถาวรหรือชั่วคราวก็ตาม (Bartollas Clemens, 2002)

วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก

วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการบังคับโทษจำคุกจะไม่เหมือนกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ที่มุ่งที่จะลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นหลัก หากแต่วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษเป็นการพัฒนาการจากแนวคิดในอดีตในการลงโทษเข้ามาสู่แนวคิดยุคใหม่ที่มีความเป็นเสรีนิยมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตลอดทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้น มุ่งที่จะปรับเปลี่ยนบำบัดฟื้นฟูหรือแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลที่บกพร่องในเรื่องต่างๆ ที่เป็นเหตุให้กระทำความผิดกฎหมายอาญาอันเป็นกติกาสังคม ถึงขนาดไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมปกติได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำคุณลักษณะดังกล่าวนี้ไปปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไข ยกระดับความเจริญทางจิตใจและพฤติกรรม ให้อยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานคนปกติในสังคมนั้นๆ ได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม วัตถุประสงค์ข้อนี้มุ่งเน้นการดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิด และให้ความรับผิดชอบต่อสังคม (Strafvollzugsgesetz. § 2) ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุดและตรงกับความเป็นจริงในการบังคับโทษในทฤษฎีที่ว่า “เมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดครบระยะเวลาแล้ว ผู้นั้นก็จะออกมาดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติอีกครั้ง” ดังนั้น ในหลายประเทศในโลก เช่น ญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อังกฤษ เป็นต้น (Kaiser Günther, 1984) ต่างก็มีกฎหมายและหรือแนวนโยบายในการลงโทษจำคุก ที่จะต้องหลีกเลี่ยงผลเสียหายกับบุคคลในการบังคับโทษจำคุก กล่าวคือ ต้องไม่ทำลายบุคลิกภาพของคนปกติและต้องสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ อยู่บนพื้นฐานของการบังคับโทษ หลักการความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ เพราะนักโทษทุกคนมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้ง หากการจำคุกทำลายบุคลิกภาพของคนให้เสียไป การฟื้นฟูก็จะทำไม่ได้ผล สุดท้ายสังคมก็จะได้รับความเสียหายอีกต่อไป (Kaiser Günther, 2003)

การลงโทษอย่างมีเหตุผลที่เป็นภาวะวิสัย ย่อมไม่ลงโทษเพียงเนื่องจากว่าได้มีการกระทำความผิดขึ้นเท่านั้น เพราะสิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้วไม่อาจแก้ไขให้กลับเป็นดังเดิมได้ แต่การลงโทษโดยคำนึงถึงอนาคต หรือการมองไปข้างหน้าเพื่อให้ทั้งผู้ที่กระทำความผิดเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก (Bartollas Clemens, 2002) เป็นสิ่งที่สำคัญ โดยสรุปมีหลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษที่ต้องนำมาพิจารณา (Laubenthal Klaus, 2008) ดังนี้

1.1 หลักการความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ กล่าวคือ รัฐจะต้องพยายามบริหารจัดการต่างๆ ให้การดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ มีความใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตของบุคคลทั่วไปภายนอกเรือนจำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งภายนอกคุกและภายในคุกต้องใกล้เคียงกันมิฉะนั้นจะทำให้ผู้ได้รับโทษจำคุกเสียบุคลิกภาพ หรือวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของตนในการอยู่ร่วมกันกับสังคมภายนอกไป ทำให้ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เป็นการทำลายวัฒนธรรมการใช้ชีวิตปกติของมนุษย์

1.2 หลักการหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ หมายความว่า มาตรการหรือกลไกต่างๆ ในการลงโทษและบังคับโทษต้องหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ อันเป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของความเป็นมนุษย์ไป เช่น การไม่ให้เกิดวัฒนธรรมคุกโดยไม่จำเป็นที่จะเป็นผลมาลายพหุกรรมของผู้ต้องขัง การตัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอกคุก การลงโทษด้วยวิธีทารุณโหดร้ายภายในเรือนจำ เป็นต้น เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าเขาตนเองด้อยกว่าหรือตกต่ำกว่าคนอื่นทั่วไป เช่น การเรียกชื่อหรือการใช้สรรพนามต่างๆ ในการเรียกผู้ต้องขัง เป็นต้น

1.3 พยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้ประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของคนๆ นั้น กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความผิดถูกคุมขังในเรือนจำ ย่อมเสื่อมเสียฐานะและชื่อเสียงในสายตาของคนทั่วไปทำให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีลดน้อยลง กอปรกับในกรณีที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกครั้งแรกหรือความผิดเล็กๆ น้อยๆ ผู้กระทำความผิดจะต้องมาอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรอาชีพ ซึ่งมีอิทธิพลที่สามารถครอบงำบุคคลอื่นได้ง่าย เพราะคนเราย่อมซึมซับความเลวได้ง่ายกว่าสิ่งที่ดีๆ ทำให้ผู้ที่พอจะกลับตัวได้หมดโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วเป็นพฤติกรรมที่ดี อันเป็นสิ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่พึงประสงค์ไม่ได้

การบังคับโทษต้องพยายามมุ่งยกระดับสามัญสำนึกและพฤติกรรมที่ตกต่ำของผู้กระทำความผิดให้ขึ้นมาสู่ระดับคนปกติ โดยหลักการที่วามมนุษย์เป็นประดิษฐ์กรรมที่ธรรมชาติสร้างขึ้นเป็นพิเศษให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้และสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยและพฤติกรรมได้ จึงต้องมีการส่งเสริมคุณค่าในตัวบุคคล ส่งเสริมความสามารถของบุคคล ต้องแสดงผลลัพธ์ของความคิดและการกระทำรวมทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจสำหรับความเป็นไปได้ที่จะหาเลี้ยงชีพ เพื่อชดเชยจุดอ่อนหรือสิ่งบกพร่องของแต่ละคน ซึ่งการบำบัดปรับปรุงแก้ไขนี้นักโทษแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่จะต้องมีวิธีการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนการบังคับ

โทษเป็นรายๆ ไป อันจะยังผลสุดท้ายให้เกิดคือ เมื่อนักโทษพ้นโทษแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีก (Bartollas Clemens, 2002)

2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม การบังคับโทษมุ่งที่จะคุ้มครองสังคม อันเป็นภารกิจเดียวกันกับภารกิจของกฎหมายอาญา ดังนั้นเมื่อปรากฏเป็นที่แน่ชัดแล้วโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดและศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกแล้ว ส่วนของการบังคับโทษก็จะจำกัดเสรีภาพของนักโทษผู้นั้นเพื่อเข้าสู่มาตรการในการแก้ไขในรูปแบบต่างๆ ตามระยะเวลาที่สมควรโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับความบกพร่องของนักโทษเป็นรายๆ ไป ให้เป็นไปตามแผนการบังคับโทษ เมื่อบำบัดรักษาเป็นปกติดีแล้ว จึงปล่อยบุคคลนั้นกลับเข้าสู่สังคม วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจึงเป็นการคุ้มครองสังคมได้อย่างแท้จริง ถ้าหากได้กระทำอย่างมีประสิทธิภาพ (Petersilia, Joan, 2003)

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน แม้จะเป็นแนวทางที่ยอมรับกันในวงการราชทัณฑ์โดยทั่วไป แต่ก็ยังเป็นที่สงสัยว่าจะได้รับผลตามวัตถุประสงค์เพียงไร เพราะการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจะมีอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ (นที จิตสว่าง, ม.ป.ป.)

2.1 ผู้กระทำความผิดได้สูญเสียบุคลิกภาพไปแล้วโดยถูกหล่อหลอมและขัดเกลาให้มีบุคลิกลักษณะเช่นนั้นมาเป็นเวลานาน แต่ใช้เวลาในเรือนจำไม่นาน ในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้ฟื้นคืนจิตสำนึกที่ดีกลับมา และปรับตัวเข้ากับคนโดยทั่วไปในสังคมนั้นทำได้ยาก

2.2 การลงโทษเพื่อการแก้ไขนั้น จะขัดกับความรู้สึกของคนในสังคมว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนปกติทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามหลักของเบนเทม (Bentham) ที่ว่า“หลักการได้รับประโยชน์ที่น้อยกว่า” (Principle of less eligibility) ทั้งนี้เพราะคนโดยทั่วไปจะเห็นว่าเป็นการไม่เป็นธรรมที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้กระทำความผิดจะได้รับการอบรมแก้ไขฝึกวิชาชีพ สวัสดิการ อาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการจัดการศึกษา การหางาน ในขณะที่คนทั่วไปในสังคมอีกจำนวนมากไม่ได้รับบริการดังกล่าวความรู้สึกของคนทั่วไปดังกล่าวเห็นได้ว่าขัดกับหลักของการแก้ไขฟื้นฟู

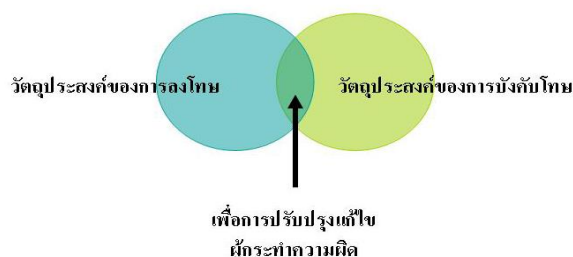
2.3 การแก้ไขฟื้นฟูเหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดบางประเภทเท่านั้น เช่น ผู้กระทำความผิดครั้งแรก ซึ่งได้กระทำความผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบหรือโดยพลั้งพลาด หรือทำไปเพราะความจำเป็น การแก้ไขฟื้นฟูไม่ทำให้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกย่อมมีทางทำสำเร็จได้มาก แต่สำหรับผู้กระทำความผิดที่เคยกระทำความผิดและถูกลงโทษมาหลายครั้งแล้ว หรือพวกอาชญากรอาชีพ หรือพวกทำผิดติดนิสัย โอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้กลับตัวจะยอมเป็นไปได้น้อย ดังนั้น การแก้ไขฟื้นฟูจึงไม่สามารถจะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวได้ทุกกรณีไป

ความสัมพันธ์และความขัดกันของเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ

ตามที่กล่าวมาแล้วว่าการแก้ไขนั้น ขัดกับความรู้สึกของคนในสังคมว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนทั่วไปตามหลักที่เรียกว่า “หลักการได้รับประโยชน์ที่น้อยกว่า” (Principle of less eligibility) โดยคนในสังคมทั่วไปจะเห็นว่าเป็นการไม่เป็นธรรมที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้กระทำความผิดจะได้รับการอบรมแก้ไขฝึกวิชาชีพ สวัสดิการ อาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการจัดการศึกษา การหางาน ในขณะที่คนทั่วไปในสังคมอีกจำนวนมากไม่ได้รับบริการดังกล่าว ความรู้สึกของคนทั่วไปดังกล่าวเห็นได้ว่าขัดกับหลักของการแก้ไขฟื้นฟูตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ ซึ่งในขณะเดียวกันหากไม่ให้ประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมก็เป็นการยากในการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้มีจิตสำนึกและกลับตัวกลับใจไม่กระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นจึงเกิดความสัมพันธ์และความขัดกันของเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ

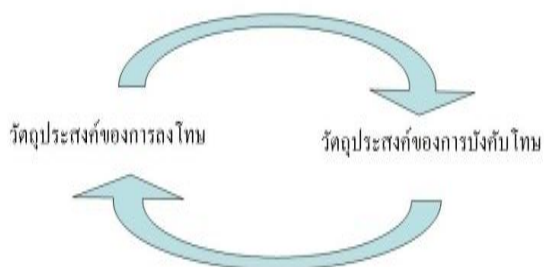
พัฒนาการความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ เดิมการลงโทษจำคุกมุ่งเน้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ที่เน้นการแก้แค้นทดแทน การข่มขู่ การตัดโอกาสกระทำความผิด และการแก้ไขฟื้นฟู เน้นหนักการแก้แค้นให้สาสมที่ผู้นั้นได้กระทำความผิด แต่จากวัตถุประสงค์ในการแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งเดิมเป็นวัตถุประสงค์สุดท้ายของการลงโทษ ได้รับความสนใจและนำมาใช้ค่อนข้างน้อยเพราะมีความเชื่อว่าไม่น่าจะได้ผล แต่เนื่องจากผลของการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้ออื่นๆ ที่ผ่านมามีทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมที่เห็นได้ชัด เพราะความเป็นอาชญากรของผู้กระทำความผิดมิได้หมดไปและยังเป็นการเพิ่มจำนวนอาชญากรมีอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น แท้จริงแล้วการแก้ไขฟื้นฟูปรับแก้พฤติกรรมผู้กระทำความผิดควรจะต้องเป็นเรื่องหลักในการนำมาใช้ก่อนวัตถุประสงค์ข้ออื่น ซึ่งจะทำให้เกิดศักยภาพที่เป็นผลได้จริงเป็นไปตามภารกิจของกฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายบังคับโทษ อันเป็นบทพิสูจน์ทฤษฎีความคิดในช่วงเวลาที่ผ่านมามีเห็นได้อย่างประจักษ์ในประเทศต่างๆ ที่มีประสบการณ์หลายๆ ประเทศ กล่าวคือ สามารถที่จะปกป้องคุ้มครองสังคมและสร้างความสงบสุขให้กับสังคมอย่างแท้จริงได้ ความเปลี่ยนแปลงแนวคิดดังกล่าวปรากฏตามแผนภาพพัฒนาการดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงพัฒนาการของวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก

จากภาพข้างต้นเป็นการแสดงพัฒนาการด้านความคิด และในทางปฏิบัติในการบังคับโทษจำคุกที่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจะเป็นหลักประกันให้กับสังคมได้ว่า เพื่อให้ผู้ที่มีการพิสูจน์ความจริงแล้วว่ากระทำความผิดจริง เมื่อได้ผ่านกระบวนการบังคับโทษจำคุกแล้ว ภายหลังแต่นั้นเขาต้องสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดได้ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นการคุ้มครองสังคมได้อย่างแท้จริง ดังนั้นในการปรับปรุงแก้ไข บำบัดฟื้นฟู พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย บุคคลที่เป็นผู้ต้องโทษจะต้องได้รับหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานทางกฎหมายมากขึ้น ได้รับความคุ้มครองในเรื่องสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งได้ปรากฏเป็นรูปธรรมตามแนวทางในมาตรฐานขั้นต่ำว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกของสหประชาชาติ (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) และในกฎหมายบังคับโทษจำคุกของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และในทางนโยบายกับกฎหมายของประเทศอังกฤษและเวลล์ เป็นต้น อันเป็นเป้าหมายที่แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ของการบังคับโทษจำคุกในยุคใหม่

ที่กล่าวมานี้มิได้หมายความว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษ จะเสียไปใช้ไม่ได้ต้องยกเลิกแต่อย่างใดไม่ ซึ่งตามความจริงแล้วหาเป็นเช่นนั้นไม่ หากแต่เป้าหมายของการบังคับโทษจำคุกจะมีความเคารพสิทธิของบุคคลมากขึ้น เป้าหมายที่มุ่งเน้นจึงเปลี่ยนแปลงไป ความเหมาะสมของการกระทำและโทษที่จะได้รับก็ยังคงต้องให้พิจารณาให้เหมาะสม สมดุลกันเช่นกัน ยังคงต้องมีความสมน้ำสมเนื้อในการชดเชยการกระทำชั่วเป็นกรณีๆ ไป หรือการให้สาสมในระดับที่เหยื่อหรือญาติของเหยื่อและสังคมพึงพอใจ การตัดสินใจจึงยังต้องใช้หลักการตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษเหล่านี้อยู่ด้วยต่อไป

ภาพที่ 2 แสดงวัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ

วัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ เป็นสิ่งที่ต้องนำมาใช้ผสมผสานร่วมกันอย่างเหมาะสมสำหรับการบังคับโทษจำคุก การกิจของงานราชทัณฑ์ต้องยึดถือวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษไว้เป็นหลักการอันสำคัญก่อน และการตรากฎหมายมาใช้บังคับก็ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษอย่างชัดเจนด้วย

ตารางที่ 1 แสดงแนวคิดในการจำคุกแบบเดิมกับแนวคิดในการจำคุกสมัยใหม่

แนวคิดในการจำคุกเดิม	แนวคิดในการจำคุกยุคใหม่
1. การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทน 2. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ 3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสกระทำความผิด 4. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข	1. เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม 3. เพื่อแก้แค้นทดแทนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการแก้แค้นกันเอง 4. เพื่อข่มขู่ มิให้เอาเยี่ยงอย่าง 5. เพื่อตัดโอกาสการกระทำความผิด

เป้าหมายสุดท้ายของการบังคับโทษจำคุกคือ สามารถที่จะเปลี่ยนอาชญากรให้ปรับปรุงแก้ไขตัวเองและทัศนคติให้มีความคิดอย่างเป็นคนปกติมากที่สุดก่อนปล่อยผู้นั้นออกสู่สังคมภายนอกเรือนจำ และคาดว่าจะไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก จัดว่าเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการบังคับโทษจำคุกที่สำคัญ อันเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

สรุป

ความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษนั้น วัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษก็มีการขัดกันของเป้าหมายอยู่ ด้วยกล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการลงโทษ มุ่งกระทำต่อตัว “ผู้ต้องโทษ” ที่ต้องโทษจำคุก เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน ช่มชู้ และตัดโอกาสกระทำความผิด และเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอยู่ในสัดส่วนของเป้าหมายที่น้อยมาก มิได้เป็นเป้าหมายหลัก ทิศทางจึงเน้นไปในการการกระทำในลักษณะแก้แค้นทดแทนเพื่อให้เหยื่อหรือสังคมรู้สึกได้ว่าโทษจำคุกเป็นวิธีการที่แก้แค้นได้สาสมกับที่เขาได้กระทำความผิด สมดุลทางความรู้สึกของการกระทำชั้วกับโทษที่ได้รับ การลงโทษจำคุกในอดีตจึงเน้นการทรมาน ทำให้ผู้ต้องโทษลำบาก อดข้าวอดน้ำ ต้องทำงานหนัก หวาดกลัว ถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก มีสภาพชีวิตที่ตกต่ำกว่าคนทั่วไป ภาพการติดคุกจึงเหมือนกับตกรกในโลกมนุษย์ ผู้ต้องโทษจำคุกจึงอยู่ในสถานะเป็นเพียง “กรรมของการบังคับโทษ” เท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเป้าหมายที่ตอบสนองความรู้สึกและความต้องการของคนในสังคม แต่ไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ และยังก่อปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมในทางลบในลำดับต่อมาอีกด้วย

ส่วนวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะมีการดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นการคุ้มครองสังคมอย่างยั่งยืน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีก หรือเปรียบเทียบได้กับการทำน้ำเสียให้กลายเป็นน้ำดีของเสียให้เป็นของดี ตามความเป็นจริงที่ว่า “เมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดตามระยะเวลาแล้ว ผู้นั้นก็จะต้องออกมาดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติอีกครั้ง” ดังนั้นการบังคับโทษจำคุกจึงต้องหลีกเลี่ยงผลเสียหายในการบังคับโทษจำคุก กล่าวคือ ต้องไม่ทำลายบุคลิกภาพของคนปกติหรือคุณลักษณะประจำตัวของคนคนนั้นตามที่กล่าวมาแล้ว และต้องสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ หลีกเลี่ยงผลเสียหายจากการบังคับโทษ ต้องทำให้มีความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำให้มากที่สุดเพราะนักโทษทุกคนมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคม ผู้ที่ถูกบังคับโทษจำคุกจะต้องได้รับความคุ้มครองหรือมีหลักประกันการบังคับโทษจากกฎหมาย ในการบังคับโทษจำคุกตามกฎหมายจึงยกระดับผู้ต้องโทษจำคุกเป็น “ประธานของการบังคับโทษ” ซึ่งแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

เอกสารอ้างอิง

- คณิต ณ นคร. (2549). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- นัทธี จิตสว่าง. (ม.ป.ป.). หลักทฤษฎีบทวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์.
- อุททิศ แสนโกศิก. (2415). หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ. ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ วัดธาตุทอง. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- Bartollas Clemens. (2002). Invitation to Corrections. Boston USA: Allyn&Bacon.
- Bartollas, Clemens. (2002). Invitation to Corrections. Boston USA: Allyn&Bacon.
- Kaiser Günther. (1984). Prison Systems & Correctional Law : Europe, The United States, and Japan A Comparative Analysis. New York USA: Transnational Publishers.
- Kaiser Günther. (2003). Strafvollzug. Germany: C.F.Müller.
- Laubenthal Klaus. (2008). Strafvollzug. Germany: Springer.
- Livingstone Stephen and Owen Tim. (1999). Prison Law. New York USA: Oxford.
- Petersilia, Joan. (2003). When Prisoners Come Home. New York USA: Oxford.
- Roxin, Claus. (2014). Strafverfahrensrecht. München Germany: C.H.BECK.

กฎหมายเกี่ยวกับการลดความรุนแรงการบังคับคดียาเสพติด ในสหภาพยุโรป*

THE EUROPEAN UNION LAW ON VIOLENCE REDUCTION OF NARCOTIC DRUG ENFORCEMENT

จิรวุฒิ ลิปิพันธ์

Jirawut lipiphan

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Dhurakijpundit University, Thailand

E-mail: Jirawut.lin@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

ในสหภาพยุโรปมีนโยบายในการใช้มาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระดับเล็ก (Soft Drugs Offender) เพื่อลดอัตราส่วนโทษ Harm Reduction และหันไปใช้มาตรการบังคับโทษทางเลือกนอกจากจำคุก เช่น พ้นพบบำบัดรักษา คุมประพฤติ ฝึกอบรม พักการลงโทษ หรือโทษอื่นๆทำนองเดียวกัน เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ให้เหลือเฉพาะผู้กระทำความผิดโทษหนัก (Hard Drugs Offender) มาตรการลดความรุนแรงจากการใช้ยาเสพติดได้พัฒนาและเกิดมาตรการใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะมาตรการของกฎหมายทางการแพทย์และสาธารณสุขใหม่ๆ ได้แก่ ลดทอนความผิดอาญานโยบายทางนิติบัญญัติในการลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติด การจำแนกกลุ่มของสารเสพติด การจัดประเภทสารเสพติดให้เหมาะสมกับความผิดอาญา การครอบครอง อัตราโทษ การลงโทษให้ได้สัดส่วนกับผู้กระทำความผิดและยาเสพติด ตลอดทั้งมาตรการในทางสุขภาพและความปลอดภัย เช่น การใช้สารทดแทน การแจกเข็มฉีดยา การใช้ห้องเสพยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ประเทศไทยน่าจะทำการศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสิ่งที่จะช่วยลดอันตรายจากความรุนแรงหรืออันตรายจากการใช้ยาเสพติดของบุคคลและมุ่งคุ้มครองสังคมได้อย่างปลอดภัยยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะว่าเพื่อการปรับนโยบายในทางกฎหมายของประเทศไทยให้ลดการปราบปรามด้วยกระบวนการยุติธรรมทาง

* Received 13 October 2020; Revised 24 November 2020; Accepted 23 December 2020

อาญา การกำหนดความผิดอาญาที่รุนแรงกับผู้เสพ และให้เพิ่มมาตรการทางกฎหมายในการลดความรุนแรง และมาตรการทางกฎหมายทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดมิติในการดูแลสุขภาพอนามัยบุคคล การคุ้มครองบุคคลในการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการคุ้มครองสังคม

คำสำคัญ: การลดความรุนแรง, การบังคับคดียาเสพติด, สหภาพยุโรป

Abstract

The EU has a policy to implement legal measures for soft drug offenders, in order to reduce the penalty level (Harm Reduction) and to adopt alternative enforcement measures other than imprisonment, such as rehabilitation, probation, training, parole, or other similar penalties, with the aim to reduce the number of the inmates in the prisons. By this means, the imprisonment shall be applied only to the offenders with heavy penalties (Hard Drugs Offender). As a result, there are many developed novel measures to reduce the violence from the drug uses, especially the measures related to the medical and public health laws. For instance, the decriminalization, the legislative policies reducing the violence in the enforcement of the drug cases, the classification of the narcotic substances, the appropriate classification of the narcotic substances for the crime, the possession, the penalty levels, the proportional drug related punishment for the offenders, and the health and safety measures, such as, the use of substitutes, the handing out syringes, the use of the drugs safely and sustainably. The above are the new approaches and innovations which Thailand should study, in order to decrease the danger of the violence and the use of drugs, and to protect the society. Therefore, this study recommends that the suppression by the criminal justice system and the imposing of the severe crimes against the drug users should be abolished. Furthermore, the legal measures to reduce the violence and the enhancement of the medical and

public health legal measures should be endorsed, in order to encourage the personal health care, to reduce harm from drug use and to protect the society.

Keywords: Violence Reduction, Drug Enforcement, European Union

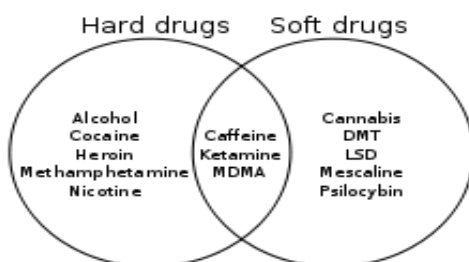
บทนำ

ในเรื่องหลักการลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติด (Harm Reduction) ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการใช้แนวคิดในการไม่กำหนดความผิดอาญา (De-criminalization) หรือเรียกว่า การลดทอนความผิดอาญาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีที่เป็นผู้เสพหรือผู้ครอบครองยาเสพติดเป็นปริมาณน้อย ก็ไม่ควรที่จะต้องรับโทษเท่ากับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้จำหน่าย ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า จากการศึกษาปรากฏว่ากฎหมายของประเทศในภูมิภาคยุโรป ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้มีนโยบายในการใช้มาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระดับเล็ก (Soft Drugs Offender) เพื่อลดอัตราส่วนโทษ Harm Reduction และหันไปใช้มาตรการบังคับโทษทางเลือกนอกจากจำคุก เช่น ฟื้นฟูบำบัดรักษา คุมประพฤติ ฝึกอบรม พักการลงโทษ หรือโทษอื่นๆทำนองเดียวกัน เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ให้เหลือเฉพาะผู้กระทำความผิดโทษหนัก (Hard Drugs Offender) (จิรวุฒิ ลิปิพันธ์, 2562) ยาบางชนิดที่ทำหน้าที่ในระบบประสาทบางครั้งอาจถูกจำแนกอย่างคร่าวๆ ตามหมวดหมู่ดังต่อไปนี้

ยาเสพติดประเภทหนัก หรือรุนแรง (Hard Drugs) คือ ยาที่นำไปสู่การเสพติดยาทางกายภาพได้ในระดับสูง หลายประเทศไม่อนุญาตให้กระทำการครอบครองหรือจำหน่ายหรือใช้งานบางอย่างนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ หรือ สารเสพติดรุนแรงที่อาจส่งผลให้ผู้ใช้หรือได้รับยาเสพติดประกอบอาชญากรรม (Medical Dictionary, 2012) ตัวอย่างยาเสพติดประเภทหนัก ได้แก่ ฝิ่น (opiates) เฮโรอีน hydrocodone (Vicodin) oxycodone (Oxycontin, Percocet) morphine benzodiazepines diazepam (valium) alprazolam (Xanax) flunitrazepam methamphetamine cocaine GHB Alcohol และ nicotine กรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ครอบครองหรือจำหน่ายยาเสพติดบางประเภทในกลุ่มนี้ กฎหมายก็จะกำหนดให้การจำหน่ายจะต้องเสียภาษีสรรพสามิตหรือภาษีสินค้าอื่นๆ เช่น แอลกอฮอล์ หรือ นิโคติน (จิรวุฒิ ลิปิพันธ์, 2562)

เนื้อหา

ยาเสพติดประเภทอ่อน หรือไม่รุนแรง (Soft Drugs) คือ ยาเสพติดหรือสารเสพติดที่ไม่คิดว่าจะทำให้เสพติดทางกายภาพได้ หรือ ยาเสพติดที่เชื่อกันว่าปลอดภัยและเป็นอันตรายต่อสุขภาพน้อยกว่ายาเสพติดอย่างหนัก (Medical Dictionary, 2012) ตัวอย่างยาเสพติดในกลุ่มนี้ ได้แก่ กัญชา cannabis mescaline psilocybin LSD ayahuasca iboga and DMT. แม้ว่าสารเสพติดประเภทนี้ไม่ทำให้ติดทางกายภาพ แต่ผู้ใช้อาจต้องนำไปสู่การพึ่งพาบำบัดรักษาทางจิตวิทยา อนึ่ง ยาบางชนิดไม่สามารถจัดประเภทด้วยวิธีนี้ เนื่องจากมีลักษณะของยาทั้งแข็งและอ่อนอยู่ในยาชนิดเดียวกัน ตัวอย่างเช่น MDMA (Ecstasy / Molly), ketamine, MXE (methoxetamine), PCP (phencyclidine), DXM (dextromethorphan), กั ญ ช า สังเคราะห์ (รู้จักกันในชื่อ Spice), ยาบ้าและคาเฟอีน (Medical Dictionary, 2012)

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างยาเสพติดประเภทหนักกับประเภทอ่อน

การจำแนกประเภททั่วไปของยาเสพติดลงใน Hard drugs และ Soft drugs ยาบางตัวไม่สามารถจำแนกอย่างชัดเจนว่ายาละเล้านั้นอยู่ที่จุดตัดของวงกลมทั้งสอง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการกำหนดเรื่องการลดความรุนแรงของการลงโทษ (Harm Reduction) และหลักการไม่ดำเนินคดีอาญา (De-criminalization) มีปรากฏในกฎหมายหลายประเทศและมาตรฐานระดับระหว่างประเทศ (Medical Dictionary, 2012)

การลดความรุนแรงการบังคับคดียาเสพติดในสหภาพยุโรป

ในส่วนนี้จะได้อธิบายถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของสหภาพยุโรป และการนำมาตราการลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติดมาใช้อย่างนี้

1. นโยบายด้านกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการคดียาเสพติด สหภาพยุโรปได้บัญญัติมาตรการทางกฎหมายกำหนดระดับต่างๆของสารเสพติดที่ต้องจำกัด เพื่อให้สารเสพติดที่สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีในสหภาพได้รับการควบคุมที่เหมาะสม บทบัญญัติดังกล่าว ได้แก่ Regulation (EC) No 273/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 on drug precursors, ที่กำหนดสารเสพติดที่สามารถค้าขายได้ภายในสหภาพ และ Council Regulation (EC) No 111/2005 of 22 December 2004 สำหรับการเคลื่อนย้ายสารเสพติดจากประเทศในสหภาพไปยังประเทศที่สามนอกสหภาพ

แม้ว่าสหภาพยุโรปจะไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งระดับของยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทโดยตรง แต่ก็มีบทบัญญัติ Council Decision 2005/387/JHA of 10 May 2005 ที่บัญญัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความเสี่ยงในการใช้ และการควบคุมสารเสพติดเช่นว่านั้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายภายในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป แม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับกฎหมายของสหภาพดังกล่าว แต่ต้องสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานของอนุสัญญาสหประชาชาติ ค.ศ.1961 และ 1971 การเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับยาเสพติดในบางประเทศในสหภาพยุโรป ผลแสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับยาเสพติดในบางประเทศในสหภาพยุโรป

ประเทศ	บทบัญญัติแห่งกฎหมายหลัก	การจำแนกมาตรการบังคับโทษ	หมายเหตุ
เดนมาร์ก Denmark	The Executive Order of 1993 on Euphoric Substances	การครอบครองจำนวนน้อย อัตราโทษจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณ การครอบครองไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดนั้นๆ และประเภทของสารเสพติด ส่วนการครอบครองจำนวนมาก อัตราโทษจะมากหรือน้อย จะพิจารณาจากประเภทของสารเสพติด	อัตราโทษที่ได้รับจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับอันตรายที่อาจได้รับจากสารเสพติดนั้นๆ และประกอบกับปริมาณสารเสพติดที่อยู่ใน การครอบครองด้วย

ประเทศ	บทบัญญัติแห่งกฎหมายหลัก	การจำแนกมาตรการบังคับโทษ	หมายเหตุ
เยอรมนี Germany	The Narcotics Act (BtMG)	อัตราโทษไม่ได้ขึ้นอยู่กับประเภทของยาเสพติด กฎหมายฉบับนี้จะแยกการหลักเกี่ยวกับการบังคับโทษ สำหรับผู้มียาโทษในกรณีครอบครองยาเสพติดปริมาณน้อย หรือยาเสพติดเป็นประเด็นที่ครอบครองเพื่อเสพออกมาเกี่ยวกับหลักรัฐธรรมนูญต่างหาก เมื่อกรณีดังกล่าวเพื่อให้การบังคับโทษของไม่กระทบต่อสาธารณสุขศาสตร์ทั่วประเทศตามหรือเป็นความผิดเกี่ยวกับsection 31a BtMG ผู้เยาว์ตาม Section 31a เป็นไปแนวทางเดียวกัน BtMG	เมื่อเดือนมีนาคม 1994 ศาลรัฐธรรมนูญได้วาง
ฝรั่งเศส France	Decrees of 22 February 1990	อัตราส่วนโทษไม่เกี่ยวกับประเภทของสารเสพติด	ไม่มีข้อมูล
เนเธอร์แลนด์ Netherlands	The Opium Act	อัตราส่วนโทษสัมพันธ์กับชนิดของสารเสพติด	ไม่มีข้อมูล

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเสพติดภายในประเทศสมาชิก บางประเทศแยกยาเสพติดให้โทษออกจากวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท บางประเทศก็ไม่แยกทั้งสองอย่างออกจากกัน แต่จำแนกตามอันตรายของสารเสพติดหรือการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทางการแพทย์แทน (Blickman Tom & Jelsma Martin, 2009)

วัตถุประสงค์ในการที่บางประเทศได้จำแนกยาเสพติดให้โทษออกจากวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาثنั้น เพื่อประโยชน์ในการจำแนกกระบวนการดำเนินคดีอาญากับความผิดหรือกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับสารเสพติดทั้งสองประเภท . ในมาตราเกี่ยวกับมาตรการที่ดำเนินการกับผู้ครอบครองสารเสพติด บางประเทศจำแนกการใช้มาตรการบังคับที่ต่างกันตามชนิดประเภทของสารเสพติด ส่วนบางประเทศ ให้ลงโทษตามความผิดที่กระทำเหมือนกันโดยไม่ต้องพิจารณาว่าตัวยาอะไร (Blickman Tom & Jelsma Martin, 2009)

ในประเทศเบลเยียม บัลแกเรีย สาธารณรัฐเชค สเปน ไอร์แลนด์ อิตาลี ไชปรัส ลักเซมเบิร์ก มอลต้า เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย และ สหราชอาณาจักร จะมีการกำหนดโทษสำหรับความผิดยาเสพติดแตกต่างกันตามประเภทของสารเสพติดที่ใช้หรือครอบครอง เว้นแต่กฎหมายของมอลต้า จะแยกการกระทำความผิดฐานรับขนยาเสพติด (Drug Trafficking) ออกจากหมวดอื่นๆ และ เบลเยียม สาธารณรัฐเชค ไอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก มีบทลงโทษเกี่ยวกับความผิดฐานครอบครองเพื่อเสพส่วนบุคคล แยกออกมาต่างหาก และรวมถึงความผิดฐานครอบครองยาเสพติดจำนวนน้อยและบางประเภทด้วย เช่น ครอบครองกัญชา เป็นต้น ส่วนประเทศสมาชิกสหภาพที่เหลือ รวมถึง โครเอเชีย และนอร์เวย์ การกำหนดมาตรการบังคับโทษ ไม่ได้จำแนกตามประเภทของสารเสพติด แต่ใช้วิธีการจำแนกการบังคับโทษที่ต่างกันตามลักษณะของการกระทำความผิดมากกว่า แต่อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติในการตัดสินของศาลนั้น อัตราส่วนโทษจะเป็นเท่าใดนั้นศาลก็คำนึงถึงเรื่องชนิดและปริมาณสารเสพติดที่ครอบครองเช่นเดียวกัน (Blickman Tom & Jelsma Martin, 2009)

2. นโยบายการลดอันตรายในยุโรปตะวันตก สถานะของการใช้มาตรการทางกฎหมายในการลดความรุนแรงหรือ “การลดอันตราย” ในยุโรปตะวันตกยังคงมีเสถียรภาพ การลดอันตรายได้รายงานครั้งสุดท้ายในปี 2016 มีการลดการตอบสนองมาตรการทางกฎหมายต่อการใช้ยาเสพติดผิดกฎหมายอย่างกว้างขวาง เริ่มมีการกำหนดมาตรการที่เป็นการบริการทางการแพทย์ปรับให้เข้ากับความต้องการของผู้คน ซึ่งได้แก่ การจัดให้มีห้องเสพยา (DCR) การบำบัดทดแทน opioid (OST) และโปรแกรมเข็มและเข็มฉีดยา (NSP) มีให้บริการในทุกประเทศในยุโรปตะวันตก ยกเว้นตุรกี ในเรื่องนี้ ยุโรปตะวันตกเป็นหนึ่งในภูมิภาคในโลกที่มีความพร้อมมากที่สุดของการใช้มาตรการลดอันตราย ในสเปนและเนเธอร์แลนด์ จำนวนกระบอกฉีดยาที่กระจายลดลงตั้งแต่ 2016 สอดคล้องกับจำนวนประชากรคนที่ฉีดยาที่ลดลงในประเทศเหล่านั้น (EMCDDA, 2018) ขณะที่ในภูมิภาคอื่น ๆ ตัวอย่างเช่นในไอร์แลนด์และสวีเดน มีการขยายโปรแกรม และมีการขยายตัวของโปรแกรม NSP (EMCDDA, 2018) รวมถึงการเพิ่มการใช้เข็มฉีดยาเครื่องจ่าย ตัวอย่างเช่นในประเทศไชปรัสและสหราชอาณาจักร ความกังวลที่เพิ่มขึ้นในยุโรปตะวันตกคือ จะมีผู้ใช้ยาเกินขนาดจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 2016 (EMCDDA, 2018) ประมาณ 84% ของการใช้ยาเกินขนาด เกี่ยวข้องกับ opioids เป็นส่วนหนึ่งของการต้องมีมาตรการตอบสนองด้านสาธารณสุข ได้แก่ มีห้องบริโภคนยา (DCRs) ถึง 89 ห้องในปี 2016

3. ประเภทของมาตรการลดความรุนแรงในคดียาเสพติดของยุโรป ได้กำหนดการใช้มาตรการเพื่อตอบสนองการลดความรุนแรงหรืออันตรายในคดียาเสพติดไว้หลายประการ ดังนี้

3.1 การดำเนินการแจกเข็มฉีดยา (Needle Supply Program (NSP)) จำนวนประเทศในยุโรปตะวันตกที่ดำเนินการของ NSP ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่มีการประกาศนโยบายลดอันตรายตั้งแต่ปี 2016 โดยบริการดังกล่าวมีอยู่ในทุกๆ ประเทศยกเว้นตุรกี อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศในภูมิภาคมีการบังคับใช้มาตรการ NSP เพิ่มขึ้น ในออสเตรีย เบลเยียม ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ลักเซมเบิร์ก โปรตุเกส และสวีเดนมีจำนวน NSP เพิ่มขึ้นในปี 2015 (EMCDDA, 2018) เนื่องจากแต่ละประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายจึงทำให้ NSP สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกขึ้น และในปี 2017 ปรากฏ NSPs ใหม่ (EMCDDA, 2018) ในลักเซมเบิร์กและไอร์แลนด์ NSP ดำเนินการโดยขอด้วยกฎหมายโดยจ่ายเข็มฉีดยาผ่านสถานบริการสาธารณสุขและร้านขายยา

3.2 การบำบัดทดแทนด้วยฝิ่น Opioid (Opioid Substantive Treatment (OST)) ในสหภาพยุโรปและนอร์เวย์มี 636,000 คนได้รับ OST ในปี 2559 ประมาณครึ่งหนึ่งของคนที่ต้องพึ่งพา บน opioids (EMCDDA, 2018) ประเทศส่วนใหญ่สามารถนำมาตราการบำบัดทดแทนด้วย opioid อย่างคงที่มีเสถียรภาพในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาโดยไม่มี ความร้ายแรงจากการใช้มาตรการ ประเทศที่มีความโดดเด่นในการใช้มาตรการ OST เช่น โปรตุเกส เยอรมนี อิตาลี สเปน และฟินแลนด์ อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับผู้ป่วยจะสูงขึ้นในสเปนและให้บริการเฉพาะในกรณีที่ผู้ป่วยร้ายแรง อนึ่ง มีการเปิดโอกาสให้ใช้ มอร์ฟินในมาตรการ OST ในโปรตุเกส (Guardiola J., Rovira, 2018) ในเยอรมนีและสวิตเซอร์แลนด์เช่นกัน (Schäffer D., 2018)

ส่วนการบำบัดด้วยเฮโรอีน (HAT) กำหนดให้แพทย์สามารถออกใบสั่งยาเพื่อบำบัดโดยเฮโรอีนทางการแพทย์ (diamorphine) ซึ่งดำเนินการในหกประเทศในภูมิภาค ได้แก่ เบลเยียม เดนมาร์ก เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร (Strang J, Groshkova T, Metrebian N., 2012)โครงการนำร่องโปรแกรมที่ใช้ ไดอะมอร์ฟิน ก็เริ่มเมื่อไม่นานมานี้ ในลักเซมเบิร์ก (Klein P., 2018) และในปี 2018 ในนอร์เวย์ รัฐบาลประกาศการทดลองใช้ไดอะมอร์ฟินที่จะเริ่มในปี 2020 (Agence France-Presse, 2018) การใช้งานแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่โดยทั่วไปแล้ว HAT นั้นสงวนไว้เช่นเดียวกับในเดนมาร์กสำหรับคนที่ใช้ opioids ซึ่งเคยได้รับการบำบัดแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ (EMCDDA, 2018)

3.3 ห้องบริโภคยาเสพติด (Drug Consumption Rooms (DCRs)) การใช้งานห้องบริโภคยาเสพติดมีความหลากหลายสูง แปรประเทศในภูมิภาคนี้ ได้แก่ เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สเปน และสวิตเซอร์แลนด์ ได้จัดตั้งให้มีห้อง DCR จำนวนรวมทั้งสิ้น 89 แห่ง ตั้งแต่รายงานสถานการณ์การลดอันตรายทั่วโลกครั้งล่าสุด ห้อง DCR ใหม่ได้เปิดในเบลเยียม ฝรั่งเศส สเปน สวิตเซอร์แลนด์ และนอร์เวย์ โดยแต่ละประเทศเหล่านี้มีแผนดำเนินการและออกมาตรการทางกฎหมายสำหรับสถานประกอบการในการจัดตั้งห้องบริโภคยา (Klein P., 2018)

3.4 การลดอันตรายในคุก การขยายในเรือนจำทั่วยุโรปยังคงเป็นที่แพร่หลาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลจาก 2010-2014 ปรากฏว่า 32.9% ของนักโทษในเบลเยียม 34% ในโปรตุเกสและ 42% ในนอร์เวย์ ได้รับรายงานว่ามีการใช้ยาผิดกฎหมายในช่วงเวลาจองจำ (EMCDDA, 2018) โดยกัญชาเป็นยาที่ใช้มากที่สุดในการจำยุโรปตะวันตก อย่างไรก็ตาม 13.3% ของ นักโทษเบลเยียม 9.4% ของนักโทษชาวโปรตุเกส และ 31.4% ของนักโทษสเปน ได้รับรายงานว่าใช้เฮโรอีนขณะถูกจองจำ การพัฒนาที่โดดเด่นในเรื่องนี้มีมาตั้งแต่ปี 2016 ของสารออกฤทธิ์ทางจิตใหม่ๆ (NPS) ในเรือนจำ โดยเฉพาะการใช้กัญชาสังเคราะห์ในเรือนจำเป็นปัญหาสำคัญในเยอรมนี สวีเดน และสหราชอาณาจักร (EMCDDA, 2018) เรือนจำทั้งหลายยังคงมุ่งเน้นไปที่การลดอุปทานยาเสพติด การทดสอบและการห้ามสูบบุหรี่ (EMCDDA, 2018) การเข้าถึงบริการลดอันตรายในเรือนจำ

4. การพัฒนานโยบายสำหรับการลดอันตราย ในจำนวน 17 ประเทศจาก 25 ประเทศในตะวันตกยุโรปได้ใช้กลยุทธ์ที่แสดงการสนับสนุนนโยบายการลดอันตราย harm reduction policy ในอย่างน้อยห้าประเทศเหล่านี้ ได้แก่ ไชปรัส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกสและสวิตเซอร์แลนด์ การลดอันตรายเป็นเสาหลักของนโยบายยาเสพติดแห่งชาติ แยกจากการรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ (EMCDDA, 2018) ในเวทีระหว่างประเทศยุโรปตะวันตก รัฐบาลได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากวาระการลดอันตราย คณะผู้แทนชาวไอริชที่คณะกรรมการการยาเสพติดยาเสพติดในปี 2561 ได้ทำแถลงการณ์ที่สนับสนุนการลดอันตราย (Hanney T., 2018) และแถลงการณ์ร่วมของสหภาพยุโรป ในพอร์มเดียวกันภายหลังในปี 2018 คือ สนับสนุนอย่างยิ่งในการเปลี่ยนไปสู่สิทธิมนุษยชนและการตอบสนองต่อยาโดยคำนึงถึงสุขภาพเป็นหลัก (European Union, 2018) ประชาสังคมองค์กรในประเทศเยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และสเปน ก็เน้นย้ำว่ารัฐบาลได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นอันตรายลดลงในเวทีระหว่างประเทศ (Stöver H., 2018)

สรุป

นโยบายในการใช้มาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสหภาพยุโรประดับเล็ก (Soft Drugs Offender) เพื่อลดอัตราส่วนโทษ Harm Reduction และหันไปใช้มาตรการบังคับโทษทางเลือกนอกจากจำคุก เช่น พ้นพบบำบัดรักษา คุมประพฤติ ผูกอ้อมรุม พักการลงโทษ หรือโทษอื่นๆทำนองเดียวกัน เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ให้เหลือเฉพาะผู้กระทำความผิดโทษหนัก (Hard Drugs Offender) และยังมีมาตรการในทางนโยบาย กฎหมาย และทางปฏิบัติที่น่าสนใจนำมาใช้ที่น่าสนใจมาก เช่น การดำเนินการแจกเข็มฉีดยา (Needle Supply Program (NSP)) การบำบัดทดแทนด้วยฝิ่น Opioid (Opioid Substantive Treatment (OST)) ห้องบริโภคยาเสพติด (Drug Consumption Rooms (DCRs)) การลดอันตรายในคุก เป็นต้น มาตรการลดความรุนแรงจากการใช้ยาเสพติดได้พัฒนาและเกิดมาตรการใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะมาตรการของกฎหมายทางการแพทย์และสาธารณสุขใหม่ๆ ได้แก่ ลดทอนความผิดอาญา นโยบายทางนิติบัญญัติในการลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติด การจำแนกกลุ่มของสารเสพติด การจัดประเภทสารเสพติดให้เหมาะสมกับความผิดอาญา การครอบครอง อัตราโทษ การลงโทษให้ได้สัดส่วนกับผู้กระทำความผิดและยาเสพติด ตลอดจนมาตรการในทางสุขภาพและความปลอดภัย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ประเทศไทยน่าจะทำการศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสิ่งที่จะช่วยลดอันตรายจากความรุนแรงหรืออันตรายจากการใช้ยาเสพติดของบุคคล และมุ่งคุ้มครองสังคมได้

ซึ่งถ้าประเทศไทยได้มีการปรับนโยบายและในทางกฎหมายให้ใช้แนวทางลดการปราบปรามด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การกำหนดความผิดอาญาที่รุนแรงกับผู้เสพ และให้เพิ่มมาตรการทางกฎหมายในการลดความรุนแรง และมาตรการทางกฎหมายทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดมิติในการดูแลสุขภาพอนามัยบุคคล การคุ้มครองบุคคลในการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการคุ้มครองสังคมได้อย่างดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิรวุฒิ ลิปิพันธ์. (2562). การลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติด. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- Agence France-Presse. (2018). Norway trials free heroin prescriptions for most serious addicts. Retrieved from The Guardian:
<https://www.theguardian.com/world/2018/aug/10/norway-trials-free-heroinprescriptions-for-most-serious-addicts>
- Blickman Tom & Jelsma Martin. (2009). Drug Policy Reform in Practice: Experiences with alternatives in Europe and the US. Retrieved from Nueva Sociedad: <http://www.nuso.org/upload/articulos/3623>
- EMCDDA. (2018). European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. In Germany Drug Report 2018. Lisbon Portugal: EMCDDA.
- EMCDDA. (2018). Trends and Developments. In European Drug Report 2018. Lisbon Portugal: EMCDDA.
- European Union. (2018). Statement on the Occasion of the CND Intersessional Meeting. United Nations Office for Drugs and Crime: Australia.
- Guardiola J., Rovira. (2018). Global State of Harm Reduction 2018 survey response. London United Kingdom: Harm Reduction International.
- Hanney T. (2018). Ireland National Statement. In United Nations Office for Drugs and Crime. London United Kingdom: Harm Reduction International.
- Klein P. (2018). Global State of Harm Reduction 2018 survey response. London United Kingdom: Harm Reduction International.
- Medical Dictionary. (2012). Farlex, Inc and McGraw-Hill Concise Dictionary of Modern Medicine. New York USA: The McGraw-Hill Companies.
- Schäffer D. (2018). Global State of Harm Reduction 2018 survey response. London United Kingdom: Harm Reduction International.
- Stöver H. (2018). Global State of Harm Reduction 2018 survey response. London United Kingdom: Harm Reduction International.
- Strang J, Groshkova T, Metrebian N. (2012). New Heroin-assisted Treatment. Luxembourg: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. Lisbon Portugal.

การลงโทษให้เหมาะกับบุคคลในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*

INDIVIDURALIZATION OF PUNISHMENT IN GERMANY

สมบัติ ชัยวานิชย์

Sombat Chaivanich

บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด

Charoen Pokphand Group Company Limited, Thailand

E-mail: sombat.chv@cp.co.th

บทคัดย่อ

การกำหนดโทษเหมาะสมกับบุคคลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี Prof.Dr.h.Urs Kindhäuser ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อธิบายว่า “สิ่งสำคัญของการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับบุคคล คือ ข้อมูลที่ชัดเจน และการตรวจสอบในกระบวนการในการกำหนดโทษ ตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีศาลจะมีบทบาทในการค้นหาความจริง และในทางปฏิบัติศาลก็ใช้อำนาจดังกล่าวตามกฎหมาย โดยหากศาลเห็นว่าข้อมูลที่อัยการกับตำรวจส่งมาอาจไม่เพียงพอหรือไม่ถูกต้อง เช่น รูปถ่ายยังไม่เพียงพอ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่เพียงพอ ศาลสามารถสั่งให้สอบใหม่ หรือให้สอบเพิ่ม ซึ่งจะทำให้ข้อมูลชัดเจนหนักแน่นยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นจุดแตกต่างของระบบการกำหนดโทษของเยอรมนีกับระบบคอมมอนลอว์อย่างเช่นสหราชอาณาจักรหรือสหรัฐอเมริกาซึ่งศาลจะไม่สามารถทำแบบนี้ได้ เยอรมนีจึงเห็นว่าควรให้อำนาจในการตรวจสอบค้นหาความจริงต่อศาล ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญในการทำให้เกิดความชัดเจนและการตรวจสอบครั้งที่สองอีกครั้ง คือ การที่อัยการก็ตรวจสอบมาครั้งหนึ่งและศาลก็มาตรวจสอบอีกครั้ง อำนาจของศาลในการค้นหาความจริงจึงเป็นจุดที่ทำให้การลงโทษเหมาะสมกับการกระทำความผิดของบุคคล เพราะทำให้โทษที่กำหนดผ่านการตรวจเช็คด้วยองค์กรของรัฐถึง 2 องค์กร โดยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและการปฏิบัติเช่นนี้ ซึ่งได้ผลดีมากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะในการกำหนดโทษบุคคล คือทำให้เกิดการลงโทษอย่างเหมาะสมกับบุคคล ด้วยเหตุผลว่าแม้จะผ่านการตรวจสอบมาแล้วถึง 2 องค์กร ก็อาจคลาดเคลื่อนผิดพลาดได้ เพราะเป็นการกระทำของมนุษย์

* Received 13 October 2020; Revised 25 November 2020; Accepted 23 December 2020

คำสำคัญ: การลงโทษ, บุคคล, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

Abstract

In the determination of the appropriate punishment for a particular person in the Federal Republic of Germany, Prof. Dr.h.Urs Kindhäuser, the Professor of Criminal Procedure Law of the University of Bonn, the Federal Republic of Germany explains that The key to personalize the punishment is clear information. Therefore, in the Federal Republic of Germany, the court can play a role in the finding of the truth through the examination of the fact, by ordering the reinvestigation or additional examination, If the court finds that the information provided by the prosecutor and the police may be insufficient or inaccurate. For instance, insufficient photographs or the expert opinion is not enough. This is different from the Common Law system, such as the United Kingdom and the United States of America that the courts have no power to give such orders.

The German procedural laws deem it appropriate to give the court the authority to investigate the matters, as the important entity to clarify and review the fact after the prior examination by the prosecutors. The double examination by two organizations bring the appropriate punishment for the crime committed by the specific defendant. This yield the effectiveness in the criminal justice system, particularly in the determination of the suitable individual's penalties. For the reason that even if it has passed the audit to 2 organizations, it may be wrong because it is a human action.

Keywords: Punishment, Person, Federal Republic of Germany

บทนำ

หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับจำเลย ในประเด็นนี้จากการได้รับคำแนะนำจาก Prof. Dr.h.Urs Kindhäuser ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายอาญาแห่ง

มหาวิทยาลัยบอร์น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อธิบายว่า ในอดีตการกำหนดโทษของเยอรมันก็ประสบปัญหาในการกำหนดโทษเช่นเดียวกับในประเทศไทย คือศาลกำหนดโทษโดยอาศัยการกระทำเดียวกันควรลงโทษเท่ากัน แต่ว่าในภายหลังมีการเปลี่ยนแนวความคิดใหม่ว่าจะต้องดูลักษณะของแต่ละบุคคล สมมุติว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่สามารถทำประโยชน์ได้ เช่น เป็นแพทย์และเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการเอาแพทย์ไปไว้ในเรือนจำไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลย ก็จะลดโทษให้หมอหรือว่าลงโทษให้หมอไปทำงานอย่างอื่นแทนให้เกิดประโยชน์ดีกว่าเอาหมอไปขังไว้ในเรือนจำ จึงเกิดจากการเริ่มมาดูหน้าที่การงาน ประวัติ ดูที่องค์ประกอบ “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทยก็ดืนะ ไม่ได้ล้าหลังล้าสมัย เพียงแค่มีปัญหาที่ตัวผู้บังคับใช้กฎหมาย ส่วนของเยอรมนี แม้กฎหมายจะออกมาผ่านทางสภาโดยพวกนักการเมืองที่อาจจะไม่สนใจฟังคิดเห็นของนักวิชาการ แต่ก็เป็แค่กฎหมายที่ไม่ดี ผู้ใช้กฎหมายก็คือศาลและอัยการก็ยังคงมีความคิดเป็นของตัวเอง เพราะเขาก็คือผู้ที่เรียนจบนิติศาสตร์มาแล้วและไม่หวั่นไหวไปตามนักการเมือง” จึงเห็นว่าตัวแปรสำคัญในการจะกำหนดโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนั้นคือทัศนคติที่เกิดจากการเรียนการสอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะการเรียนการสอนวิชาบังคับโทษด้วย (สมบัติ ชัยวณิชย์, 2563)

เนื้อหา

หลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษหรือใช้มาตรการอื่นต่อจำเลยคดีอาญาของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์โดยทั่วไปจะมีรูปแบบที่ชัดเจนเป็นระบบ (Ostendorf Heribert, 2012) สำหรับเยอรมนีซึ่งถือเป็นประเทศผู้นำทางด้านกฎหมายซีวิลลอว์ได้วางหลักเกณฑ์ที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษ หรือใช้มาตรการอื่นต่อจำเลยไว้ โดยแยกพิจารณาได้ 3 กรณี คือ (1) พิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันแก้ไขเพิ่มเติมปี 1987 มาตรา 46 และมาตรา 47 (2) พิจารณาจากความเห็นของอัยการและทนายจำเลย และ (3) พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้รับในระหว่างการดำเนินคดี (Kindhäuser, 2015)

หากพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 และ มาตรา 47 ได้วางหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญาไว้อย่างชัดเจนซึ่งปรากฏดังนี้คือ

1. การกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดต้องคำนึงความน่าตำหนิความชั่วร้าย (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548) เช่น ถ้าแค่ทำผิดเล็กๆ น้อย แต่ถ้าจะแก้กันสั้ยต้องบังคับโทษ

โดยใช้เวลาหลายปี ก็ไม่ยุติธรรมต่อผู้กระทำความผิด ระยะเวลาจึงต้องไม่อาจเกินขอบเขตของความน่าตำหนิการพิจารณาพื้นฐานของผู้กระทำความผิดหรือความชั่ว หากยังระยะเวลาอยู่ในขอบเขตของความน่าตำหนิได้จากนั้นจึงเอาวัตถุประสงค่อื่นเข้ามาประกอบ เช่น ต้องแก้ไขฟื้นฟูเท่าที่เป็นไปได้ด้วย ให้เกิดการยับยั้งด้วย ศาลจึงต้องผสมผสานวัตถุประสงค่อการลงโทษ (โดยเน้นการป้องกันและการป้องกันพิเศษเป็นหลัก) เช่น หากพิจารณาความน่าตำหนิแล้วควรลงโทษจำคุก 3 ปี แต่เมื่อคำนึงถึงการป้องกันพิเศษแล้วจะเป็นเหตุให้ไม่อาจกลับเข้าสู่สังคมได้ จึงควร รอลงอาญาแบบมีเงื่อนไขโดยหลักกฎหมายได้บัญญัติให้พิจารณาจากความชั่วของผู้กระทำความผิดเป็นพื้นฐานในการกำหนดโทษหรือใช้มาตรการอื่นใดพิจารณาซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากโทษหรือมาตรการที่กำหนดนี้จะกระทบถึงการดำเนินชีวิตในสังคมของผู้กระทำความผิดในอนาคตหรือไม่เพียงใด (ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2548)

เรื่องของกาหนดโทษนั้นกฎหมายอาญา มาตรา 46 เป็นมาตราที่สำคัญที่สุดกล่าวคือ เป็นหลักของเรื่องความรู้ผิดชอบ “ความชั่ว” ในมมนี้ คือ ชั่ว ไม่ได้สื่อความหมายเหมือน เลว แต่คือเรื่องความรู้ผิดชอบ ซึ่งคือพื้นฐานสำคัญที่จะลงโทษแต่ละบุคคล หากเกิดคำถามที่ว่าทำไมถึงไม่ลงโทษเด็กก็เพราะเด็กไม่รู้ผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่แต่เพราะว่าเรามองว่าทุกคนเหมือนกันผู้ที่กระทำความผิดก็เป็นคน คนหนึ่งเหมือนกัน บางทีหมอฟัน ปกติเค้าก็ทำงานทั่วไป แต่พอหมอฟันขับรถเร็วไปเกิดอุบัติเหตุชนคนตาย หมอฟันก็เป็นผู้กระทำความผิดเพราะฉะนั้นแนวคิดเรื่องความรู้ผิดชอบ เพื่อที่จะบอกว่าทำยังไงดีที่ไม่ต้องเอาตัวเค้าเข้ามาไว้ในคุก แต่ให้เค้าทำงานปกติ เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นหมอฟันอยู่ ก็ทำงานใช้อาชีพต่อไปได้ แต่สามารถใช้มาตรการอื่น เช่น มาตรการทางสังคมในการลงโทษหรืออย่างอื่นที่ไม่ต้องเอาตัวไปไว้ในคุกโดยให้ใช้ชีวิตตามปกติ แต่ลงโทษให้เค้ารู้ว่าเค้าทำความผิด เช่น ยึดใบอนุญาตขับขี่แทน มันเป็นมาตราที่ทำให้เห็นว่าโทษอาญามันไม่ได้เป็นสิ่งจำเป็น หลักการตามกฎหมายอาญา มาตรา 46 จะนำไปสู่หลักเรื่องการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายด้วย ซึ่งหลักนี้ก็ใช้กับทุกคน แต่ว่าเมื่อไหร่ก็ตาม ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือว่าเยาวชนก็จะยิ่งเน้นว่าบุคคลเหล่านี้ เช่น อายุ 14-17 และ 18-21 ก็จะต้องยิ่งคำนึงถึงมากกว่าเข้าไปใหญ่เลยว่าจะไม่ควรเอาตัวไปไว้ในคุก เช่น ให้อยู่กับครอบครัวให้ใช้มาตรการอื่นไปเพราะขนาดผู้ใหญ่ยังให้อีก ถ้าไม่จำเป็นก็อยากให้ประกอบอาชีพตามปกติได้ และยิ่งถ้าเป็นเด็กมาตรานี้ทำให้สามารถยกประเด็นนี้ขึ้นมาได้ว่าในเรื่องของหลักการลงโทษให้เหมาะกับตัวผู้กระทำความผิด (คณิต ณ นคร, 2563)

2. ตรวจสอบค้นหาซึ่งน้ำหนักส่วนดีและส่วนเสียของผู้กระทำความผิดจากข้อเท็จจริง ให้ศาลพิจารณากำหนดโทษโดยการชั่งน้ำหนักจากข้อเท็จจริงดังที่เป็นส่วนดีและส่วนเสียของผู้กระทำความผิดจากข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้คือ มูลเหตุในการกระทำความผิด เป้าหมายของผู้กระทำความผิด ความรู้สำนึก ซึ่งเห็นได้จากการกระทำและจิตใจที่อยู่ในการกระทำความผิด ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ลักษณะของการกระทำความผิดและผลที่สะท้อนให้เห็นถึงความชั่วของการกระทำความผิด ประวัติของผู้กระทำความผิดสถานภาพทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ความประพฤติกายหลังจากการกระทำความผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามที่จะเยียวยาความเสียหายรวมทั้งความพยายามของผู้กระทำความผิดที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548)

จากกฎหมายอาญา มาตรา 46 ศาลก่อนที่จะมีคำพิพากษา ในกระบวนการกำหนดโทษจะให้เป็นเหมือนเป็นข้อโต้แย้งข้อโต้เถียงขึ้นมาสำหรับตัวผู้กระทำความผิดคือศาลทำเองเลยว่าควรจะต้องลงโทษกับผู้กระทำความผิดอย่างไร โดยทำเป็น 2 ความคิดเห็นขึ้นมาความเห็นหนึ่งเป็นแบบนี้ อีกความเห็นหนึ่งเป็นแบบนี้ ก็คือองค์คณะที่ทำการกำหนดโทษเป็นผู้ทำขึ้นมา แล้วก็จะพิจารณาข้อเท็จจริง 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 คือก่อนการกระทำความผิด เช่น คนนี้มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2 คือ ณ ขณะวันที่กระทำความผิดเป็นอย่างไร มีอะไรเป็นแรงจูงใจ มีอะไรเป็นเหตุให้กระทำความผิด และ

ส่วนที่ 3 คือดูหลังจากที่กระทำความผิด หลังกระทำความผิดเค้าอยากที่จะไปเยียวยา หรือ อยากจะทำให้ทุกอย่างมันดีขึ้นหรือไม่ เมื่อนำ 3 ส่วนมาพิจารณาร่วมกันก็สามารถใช้ในการที่จะบอกว่าโทษที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อโต้เถียงทั้ง 2 รูปแบบที่สร้างขึ้นมามันตอนแรกว่า อันไหนเหมาะกับผู้กระทำความผิดนี้มากกว่ากัน

3. อธิบายข้อพิจารณาของการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษเป็นการตรวจสอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ “ข้อเท็จจริง” กับ “วัตถุประสงค์การลงโทษ” ต้องการประสานกันได้ในระดับปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548) ดังนั้น หากศาลไม่ค้นหาข้อเท็จจริงในเชิงรุก และอัยการไม่เสนอลงโทษ ไม่สามารถทำให้ถึงระดับนี้ได้อย่างแน่นอน เพราะทำให้โทษที่กำหนดผ่านการตรวจเช็คด้วยองค์กรของรัฐถึง 2 องค์กรดังได้กล่าวมาแล้วในช่วงต้น

อนึ่งพฤติกรรมซึ่งเป็นลักษณะขององค์ประกอบความผิดไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา พฤติกรรมซึ่งเป็นลักษณะขององค์ประกอบความผิดไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาสำหรับมาตรา 47 ซึ่งเป็นหลักกฎหมายในการกำหนดโทษทางอาญาระบุว่า การลงโทษจำคุกในระยะอันสั้นจะกระทำได้เฉพาะในกรณีเข้าข้อยกเว้นดังต่อไปนี้คือ ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุกในระยะเวลาต่ำกว่า 6 เดือน หรือในกรณีที่มีข้อเท็จจริงพิเศษเกี่ยวกับการกระทำ หรือลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความผิดและมีความจำเป็น เพื่อที่จะรักษาระเบียบกฎหมายของบ้านเมืองหรือ เพื่อให้ความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดภายในบังคับของวันแรกถ้าหากไม่ได้กำหนดโทษ ไว้ปรับปรับไว้และโทษจำคุก 6 เดือนไม่ใช่ข้อที่จะนำมาพิจารณา ศาลจะลงโทษปรับสถานเดียวถ้า กำหนดถ้ากฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำหรือโทษปรับจะต้องได้สัดส่วนกับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำ (ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2548)

กฎหมายเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 160 (2) ได้วางหลักให้ พนักงานอัยการต้องสืบหาพยานหลักฐานที่ไม่เพียงแต่จะใช้ในการฟ้องคดีเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงพยานหลักฐานอันเป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาอีกด้วย และต้องพิจารณาถึงผลเสียที่อาจเกิดจากการรวบรวมพยานหลักฐานนั้น และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 160 (3) วางหลักให้ พนักงานอัยการต้องสอบสวนเกี่ยวกับความผิดโดยคลุมถึงสภาพพฤติเหตุแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดโทษของศาล

การสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ต้องหาในประเทศเยอรมนีนั้นถ้าผู้ต้องหาอ้างถึงเรื่องใดแล้ว เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนเรื่องนั้นโดยทันทีโดยไม่ถือว่าเป็นการทำให้ผู้ต้องหาเสียเปรียบ แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่ต้องการอ้าง ก็ถือว่าเป็นสิทธิของผู้ต้องหา ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนี ได้บัญญัติว่า เมื่อเริ่มการสอบสวนครั้งแรก ให้เปิดเผยแก่ผู้ต้องหาว่า การกระทำของเขากระทำผิดอาญาอย่างไร ตามที่จะถูกกล่าวหา ให้ถามผู้ต้องหาว่าเขามีอะไรหรือไม่ที่จะแก้ข้อกล่าวหา นั้น ส่วนการสอบสวนจะต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงเหตุผลที่ทำให้เขาต้องสงสัยให้หมดไปและให้เขาอ้างข้อเท็จจริงใดๆที่เป็นประโยชน์แก่เขาด้วย อีกทั้งในการสอบสวนผู้ต้องหาครั้งแรกให้คำนึงถึงการสืบสวนฐานะส่วนตัวของเขาด้วย (StPO § 136)

เมื่อคดีเข้ามาอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการซึ่งมีความเป็นอิสระและมีความเป็นกลางที่สูงมาก จึงสามารถให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่คู่ความทุกฝ่ายได้โดยเฉพาะฝ่ายผู้ต้องหา ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการในการสืบสวนให้ความจริงนั้น จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่เพียงแต่เป็นโทษแก่ผู้ต้องหาเท่านั้น แต่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาด้วย (StPO § 162) เพราะพนักงานอัยการมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาผลประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ต้องหาด้วย ในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไม่ใช่รักษาแต่ผลประโยชน์ของสาธารณะหรือของผู้เสียหายเท่านั้น

1. ลักษณะส่วนตัวและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด (ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2548) เป็นข้อเท็จจริงที่จะต้องถูกนำมาพิจารณาด้วยความระมัดระวัง เพราะไม่มีข้อเท็จจริงในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษใดที่จะมีความแตกต่างกันมากเท่ากับข้อเท็จจริงดังกล่าว ซึ่งในลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความผิด การพิจารณาลักษณะเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิด ในด้านเกี่ยวกับผลของการลงโทษที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำความผิด ในการใช้ชีวิตในสังคมอนาคตและถือเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาที่ได้รับการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี มาตรา 46 (1) คุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิดที่จะกล่าวต่อไปนี้จะ เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการลงโทษที่ปรากฏให้เห็นแตกต่างกันออกไป เช่น ภูมิลำเนา บ้านของพ่อแม่ การอบรมสั่งสอน ระดับการศึกษา อาชีพ การคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น สภาพร่างกาย ระดับสติปัญญา สถานที่ทำงาน รายได้ สถานภาพการสมรส ที่จะทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่แตกต่างกันออกไป

2. ประวัติความเป็นมาและการกระทำภายหลังการกระทำความผิด การพิจารณาในส่วนวิถีชีวิตที่ผ่านมาและการกระทำภายหลังการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 46 (2) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เป็นธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า ชีวิตที่ผ่านมาและการกระทำภายหลังการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้นจะนำไปสู่การใช้ชีวิตในการกำหนดโทษแก่จำเลยได้ทั้งหมด การที่ผู้กระทำความผิดมีความประพฤติดีมาตลอดจนถึงปัจจุบัน สามารถนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เบาลงเท่าที่แสดงให้เห็นว่า การกระทำความผิดในครั้งนี้เป็นความผิดพลาดที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับคุณลักษณะส่วนตัวที่เลวของผู้กระทำความผิดและการที่เคยต้องโทษมาก่อนเป็นเหตุหนึ่งที่เป็นผลร้ายกับผู้กระทำความผิดซึ่งในทางปฏิบัติแล้วการเคยต้องโทษมาก่อนจะถูกนำมาพิจารณาถัดเมื่อ เป็นกรณีของการต้องโทษตามคำพิพากษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความน่าต่าหนักที่เพิ่มขึ้นของผู้กระทำความผิดซ้ำหรือ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความ

เป็นอันตรายในอนาคตของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้แล้ว การกระทำภายหลังของผู้กระทำความผิดที่สามารถที่จะนำไปสู่ข้อสรุปถึงความน่าตำหนิหรือความเป็นอันตรายของผู้กระทำความผิดได้ การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เบาลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นกรณีของการชดใช้ค่าเสียหายและความพยายามที่จะทำให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิม (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548)

3. ข้อห้ามของการนำข้อเท็จจริงที่ใช้ในการกำหนดโทษมาใช้ซ้ำสองข้อห้ามของการนำข้อเท็จจริงที่ใช้ในการกำหนดโทษมาใช้ซ้ำสอง มีความหมายว่า องค์ประกอบของความผิดตามกฎหมายรวมทั้งประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา ไม่อาจถูกนำมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษเพื่อกำหนดโทษให้หนักขึ้นหรือเบาลง เพราะถือว่าได้มีการพิจารณาในประเด็นนี้แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีอาญาเยอรมนีมาตรา 46 (3) เช่น ในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยประมาท ข้อเท็จจริงที่ว่ากระทำความผิดโดยประมาทของจำเลยเป็นผลให้เกิดความตายของบุคคลอื่นเกิดขึ้นนั้น ไม่อาจจะถูกนำมาพิจารณาอีกครั้งเพื่อให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยหรือในกรณีของการกระทำความผิดซ้ำข้อเท็จจริงที่ว่ามีการกระทำความผิดหลายครั้งที่ไม่อาจนำ ที่จะถูกนำมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยหรือ กรณีผู้กระทำความผิดเข้าไปลักทรัพย์ในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นในบ้าน หรือว่าในห้อง หรือที่ไหนแต่อย่างใดก็ต้องใช้หลักการเดียวกัน สมมุติว่าเป็นบ้านของผู้พิพากษาเอง ห้ามเอาข้อเท็จจริงมาเพิ่มโทษ เมื่อมันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นหลักที่ผู้พิพากษาต้องใช้ในการพิจารณา เป็นต้น (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548)

กฎหมายเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้อง

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 161 ได้วางหลักให้ อัยการอาจดำเนินการสอบสวนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยจะกระทำเมื่อใดก็ได้ หรือจะกำหนดเป็นคำสั่งโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจงว่า ในการสอบสวนจะใช้ชนิดหรือวิธีการใด และมีขอบเขตอย่างไร โดยมีตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 170 ได้วางหลักให้ หากพนักงานอัยการตรวจสอบความจริงแล้วพบว่ามิมีมูลเหตุยังไม่เพียงพอในการตั้งข้อหาที่ชี้ขาดให้ยุติกระบวนการได้ บทบาทของอัยการเยอรมนีจึงเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานด้วยความเป็นกลางและไม่ได้เป็นคู่ความในทางเนื้อหาจำเลย โดยรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นคุณแก่ผู้ถูก

กล่าวหาว่ากระทำผิด ในลักษณะของการค้นหาความจริงแท้ และไม่ผูกมัดอยู่กับคำร้องคำขอของผู้ใด

ในประเด็นนี้ Prof.Dr.h.Urs Kindhäuser ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งมหาวิทยาลัยบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้อธิบายว่า “เยอรมนี จะมี 3 ขั้นตอนในกระบวนการดำเนินคดีอาญา ตั้งแต่ 1.ขั้นสอบสวนฟ้องร้อง 2.ขั้นพิจารณาพิพากษา และ 3.ขั้นหลังจากที่ศาลมีคำตัดสินแล้ว ในเรื่องของการกำหนดให้เหมาะสม ตำรวจไม่เกี่ยวข้องด้วย อัยการกับศาลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือ ตำรวจในทางทฤษฎีไม่เกี่ยวข้อง แต่ในทางปฏิบัตินั้นก็ขาดตำรวจไม่ได้ แต่คนที่สำคัญที่สุดก็คืออัยการกับศาล โดยอัยการจะเข้าไปมีบทบาท คือเป็นคนรับผิดชอบตั้งแต่แรก อันนี้เป็นอัยการรับผิดชอบ ตรวจสอบดูแล เพราะฉะนั้นมันก็จะเป็นเรื่องของความถูกต้องจะไม่มีสำนวนผิดและหลักฐานอ่อน อัยการไม่ถึงขนาดไปสอบปากคำ ประมาณว่าเค้าเข้าไปควบคุมดูแล ดูแลทุกอย่าง อัยการสำคัญตลอด ขั้นตอนสำหรับกระบวนการดำเนินคดีอาญา (สมบัติ ชัยวณิชย์, 2563)

ในคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนอัยการจะเข้าไปร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเวลาที่เข้าไปคุยกับเด็กและเยาวชนต้องมีผู้เชี่ยวชาญต้องมี อัยการ มีนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เพื่อให้เด็กไม่เกิดความกลัว มีนักนิติศาสตร์เยอรมนีหลายท่าน กล่าวว่า เด็กกับผู้ใหญ่นั้นต่างกันโดยสิ้นเชิง เพราะฉะนั้น วิธีการลงโทษคนเหล่านี้จึงต้องแตกต่างกันและปัจจุบันเยอรมันก็มีกฎหมายคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะเวลาที่มีเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีอาญาผู้ซึ่งทำหน้าที่ใช้กฎหมายตรงนี้ก็คือ พนักงานอัยการ ปกติก็ลงไปช่วยเหลือเด็กเลย แต่ก็มีกรณีที่เด็กปฏิเสธความช่วยเหลือด้วยแบบไม่เอาอัยการ ตัวอย่าง มีเด็ก 3 คนไปเฝ้ารถ และตำรวจมาและก็จับไป แล้วก็เอาไปไว้ในห้องขังที่สถานีตำรวจ 1 คืนแค่เด็กเจอแบบนี้ก็ทำให้เกิดความหวาดกลัวแล้ว

เนื่องจากอัยการนั้นเป็นองค์กรซึ่งแยกตัวออกมาจากอำนาจตุลาการจึงมีบทบาทในการควบคุมการสอบสวน อัยการเป็นคนที่จะสามารถ หาเครื่องมืออะไรก็ตาม อะไรที่เป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ของฝ่ายจำเลย อัยการก็ทำหน้าที่แบบทั้งหมดด้วย ดูทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ได้ดูแลแค่ต่อสู้กับจำเลยฝ่ายเดียว ส่วนในคดีเด็กและเยาวชน อัยการจะ เข้าไปเป็นผู้เชี่ยวชาญเวลาที่เข้าไปคุยกับเด็กและเยาวชน ต้องมีผู้เชี่ยวชาญ ต้องมีอัยการ มีนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ก็เป็นบทบาท ทำให้เด็กไม่หวาดกลัว (สมบัติ ชัยวณิชย์, 2563)

สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ อัยการก็จะเข้าเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งศาลมีคำพิพากษา คือ อัยการจะเป็นคนที่ทำหน้าที่ตัดสินใจด้วยว่า อย่างคดีบางคดี อาจจะไม

จำเป็นต้องดำเนินคดีอาญา บางคดีที่เป็นเรื่องที่เกิดความเสียหายกับรัฐ เช่น ขโมยของ แต่ไม่ได้ขโมยที่ร้าน แต่ขโมยของรัฐ อะไรก็ตามที่เป็นสมบัติของรัฐ คำก็อาจจะแยกเป็นคดีอีกแบบหนึ่ง เป็นคดีทางการปกครองไป แต่ในส่วนที่มันเกี่ยวข้องกับคดีอาญา อัยการก็สามารถเปรียบเทียบปรับได้

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญมากที่อัยการจะมีบทบาทที่สุดไม่ใช่แค่ตำรวจ แต่คืออัยการ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาถูกจับกุมอัยการก็ต้องเข้าไปทันที โดยในประเด็นนี้ที่สถาบันกฎหมายอาญาที่ Max Planck มีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของ การลงโทษ หัวข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับว่า ยิ่งไปจับกุมตัวไปถึงที่เกิดเหตุจับกุมตัวได้เร็วที่สุด ยิ่งมีความจำเป็นน้อยที่สุดในการที่จะลงโทษ ไปถึงเร็วที่สุด จับกุมเร็วที่สุด ลงโทษน้อยที่สุด เนื่องจากนโยบายในการกำหนดโทษเช่นเดียวกับประเทศไทย คือ เน้นการกลับคืนสู่สังคม ไม่อยากให้คนเข้าคุกโดยไม่จำเป็น และวิธีการแบบนี้จะเป็นการป้องกันอาชญากรรมในอนาคตด้วย คือจะเป็นการดีกว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดรุนแรงสมกับการกระทำและนโยบายนี้ก็จะตอบสนองนโยบายของกฎหมายอาญาแบบสมัยใหม่ (สมบัติ ชัยวณิชย์, 2563)

บทบาทในกระบวนการในการกำหนดโทษของเยอรมัน คือ ทั้งศาลและอัยการช่วยกันตรวจสอบทั้งคู่เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ความจริงในการปฏิบัติหน้าที่เกิดความผิดพลาดขึ้นบ่อยจึงต้องพยายามมากที่สุดเพื่อที่จะช่วยกัน เมื่ออัยการเสนอโทษไป ศาลก็จะทำในความเห็นของศาลเอง ทำให้ออกมาตรงกันว่า โดยทำมาเป็นความเห็น ความเห็น 2 ส่วน พิจารณาทั้งฝ่ายที่ ตามมาตรา 46 มาตรา 47 คือทั้งฝ่ายตัวผู้กระทำความผิดทั้งฝ่ายของผู้เสียหายด้วย คือ ดูทุกอย่างประกอบกันแล้วก็ค่อยไล่ดูว่า ผังไหนที่จะชนะและโทษแบบไหนที่เหมาะสม (สมบัติ ชัยวณิชย์, 2563)

กฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นกรองคดีในชั้นเจ้าพนักงาน

นอกจากนี้บทบาทในการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยยังเป็นประโยชน์ต่ออัยการในการเหตุผลในการเสนออัตราโทษที่จำเลยสมควรได้รับต่อศาล เนื่องจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยจะมีผลต่อการเสนอกำหนดโทษเบื้องต้นในคำฟ้องของอัยการว่าจำเลยสมควรจะได้รับโทษสถานใดและเพราะเหตุใด อีกทั้งความเห็นของอัยการที่เสนอต่อศาลนั้น ยังถูกทำให้กระจ่างชัดด้วยคำแถลงการณ์ปิดคดีภายหลังการสืบพยานเสร็จสิ้น โดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 200 ได้วางหลักว่า “คำฟ้องจะต้องประกอบด้วยภาระไปถึงตัวจำเลย ข้อกล่าวหาที่จำเลยถูกกล่าวหา เวลา สถานที่ องค์ประกอบของความผิด และพยานหลักฐานที่เป็น

ข้อบ่งพิสูจน์ รวมถึงสรุปผลของสำนวนการสอบสวนในชั้นสอบสวน” ซึ่งในการบรรยายฟ้องข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องคดีคือ (1) ความร้ายแรงของการกระทำความผิด (2) ลักษณะของการกระทำความผิดและผลที่สะท้อนแสดงประจักษ์ให้เห็นถึงความชั่วของการกระทำความผิด (3) มูลเหตุในการกระทำความผิด เป้าหมายของผู้กระทำความผิด (4) ความรู้สึกนึกคิดซึ่งเห็นได้จากการกระทำความผิดและจิตใจที่มีอยู่ในการกระทำความผิด (5) ประวัติความเป็นมา สถานภาพทางสังคม และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด (6) ความประพฤติกายหลังจากการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามที่จะเยียวยาความเสียหายรวมทั้งความพยายามของผู้กระทำความผิดที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย จะเห็นได้ว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ดุลพินิจในการฟ้องคดีของอัยการและการกำหนดโทษของผู้พิพากษาด้วย ในระหว่างการพิจารณา ผู้พิพากษาจะทำหน้าที่ค้นหาความจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยเพิ่มเติมให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้มีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน เพื่อนำไปประกอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน บทบาทของอัยการจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยซึ่งจะนำมาสู่ความรู้ของศาล (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2548)

อัยการแถลงปิดคดี คืออัยการเป็นผู้เสนอเพราะว่าการแถลงจะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ได้โทษเหมาะสมกับบุคคล เมื่ออัยการเสนอและศาลเป็นคนลง เสนอโทษไปแล้ว ให้ศาลดูอีกทีว่าเหมาะสมไหม” ในขั้นตอนของการฟ้องคดี ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา รวมทั้งพยานหลักฐานอันเป็นเหตุบรรเทาโทษต่างๆ เพื่อพิสูจน์ความผิดที่ได้จากการรวบรวมในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ สามารถนำไปประกอบดุลพินิจในการสั่งคดีของอัยการซึ่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 153 a นั้น เป็นมาตรการชะลอการฟ้องเป็นดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีประการหนึ่งของพนักงานอัยการ โดยมีเงื่อนไข เมื่อพนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจสั่งชะลอการฟ้องและกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ให้กระทำการอันใดอันหนึ่งเป็นการบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้นหรือให้ชดเชยข้อกล่าวหาเป็นต้น ซึ่งการพิจารณาว่าผู้ต้องหาแต่ละคนควรได้รับการชะลอฟ้องหรือไม่นั้น พนักงานอัยการจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมแห่งคดี และข้อมูลเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังในแง่ต่าง ๆ ว่าผู้ต้องหาสมควรได้รับการชะลอฟ้องหรือไม่ (ณัฐพงษ์ สัสดีวงศ์พร, 2550) ในระหว่างการดำเนินคดีในชั้นศาลพนักงานอัยการจะต้องนำเสนอพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่จำเลยด้วยเพื่อให้จำเลยได้รับโทษที่เหมาะสมกับความผิด โดยเฉพาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ภูมิหลังของ

จำเลยนั้น เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวจำเลยแต่ละบุคคลได้

กฎหมายเกี่ยวกับบทบาทของศาลในกระบวนการกำหนดโทษ

การดำเนินคดีภายใต้แนวคิดของหลักตรวจสอบ มุ่งค้นหาความจริงแท้เป็นสำคัญบทบาทของศาลในเยอรมนีจึงเป็นไปในลักษณะของการเสาะหาพยานหลักฐานในคดีในเชิงรุก ต้องและตรวจสอบพยานหลักฐานทุกประเภทรวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลย รวมถึงประวัติภูมิหลัง การศึกษา ความประพฤติ กระทำความผิด มาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษโดยระหว่างพิจารณาคดีศาลจะมีบทบาทในการซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เนื่องจากในการดำเนินคดีผู้พิพากษามีอำนาจในการสอบสวนหาข้อเท็จจริงมากกว่าพนักงานอัยการและทนายความฝ่ายจำเลย เนื่องจากอำนาจการสอบสวนเพื่อนำความจริงในชั้นนี้จะไปอยู่ที่ศาล เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมส่งผลถึงการป้องกันสังคมได้อย่างแท้จริง (Langbein John H., 1977)

ในชั้นพิจารณาและกำหนดโทษของผู้พิพากษา ประวัติความเป็นมาของผู้ต้องหาจะถูกนำมาพิจารณาประกอบในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษของผู้พิพากษาได้นั้น จะรับฟังได้แต่เฉพาะประวัติความเป็นมาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 243 (2) บัญญัติว่า ในการพิจารณาคดีผู้พิพากษาจะต้องทำการไต่สวนถึงบุคลิกเฉพาะตัวของจำเลย และตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนีมาตรา 40 (2) และมาตรา 46 (2) ศาลจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นทั้งคุณและโทษ ตลอดจนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคลิกภาพเฉพาะตัว และฐานะทางเศรษฐกิจของจำเลย ซึ่งจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับจำเลยต่อไป แต่ถ้าจำเลยปฏิเสธที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะตัว ภูมิฐานะ ที่อยู่อาศัย อาชีพการงาน สถานะทางครอบครัว การศึกษา และทัศนคติสิ่งที่ตนชอบ ผู้พิพากษาอาจทำการพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยอ้างอิงถึงสำนวนการสอบสวนที่ได้กระทำก่อนการพิจารณา (Langbein John H., 1977) เนื่องจากศาลประเทศเยอรมนีมีภาระที่ต้องตรวจสอบพยานหลักฐานประเภท ศาลจึงมีอำนาจในการค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวจำเลยมากกว่าพนักงานอัยการและทนายความ กล่าวคือศาลสามารถสอบสวนพยานได้เอง การพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของผู้กระทำความผิด เป็นส่วนสำคัญในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ และประวัติภูมิหลังของผู้กระทำความผิดจะถูกนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาล ก็แต่เฉพาะประวัติภูมิหลังที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเท่านั้น

ในระบบกฎหมายของเยอรมัน ศาลมีได้มีหน้าที่ค้นหาความจริงในคดีเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ในการพิพากษาคดีและกำหนดโทษหรือกำหนดมาตรการอื่นต่อจำเลยด้วย (Weigend Thomas, 1983) โดยศาลจะต้องลงโทษจำเลยให้อยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่โทษประหารชีวิตไม่สามารถนำมาใช้ลงโทษจำเลยได้ โทษประหารชีวิตถูกยกเลิกตั้งแต่ปี 1949 โดยรัฐธรรมนูญมาตรา 102. ดังนั้น ในปัจจุบันโทษจำคุกตลอดชีวิตจึงเป็นโทษที่รุนแรงที่สุดและนำมาใช้ลงโทษเฉพาะจำเลยที่กระทำความผิดอาญาโทษกึ่งจำคุกเช่นกระทำความผิดฐานฆาตกรรมที่มีมูลเหตุจูงใจที่ชั่วร้าย (Mord) ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน, (St GB §211) ส่วนโทษจำคุกกรณีอื่นศาลมีอำนาจลงโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 15 ปีและต่ำสุด 1 เดือนตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน, (St GB §38 II) สำหรับโทษปรับ โดยปกติศาลจะนำมาใช้แทนการลงโทษจำคุก ในกรณีที่จำเลยเป็นจำเลยผู้นั้นกระทำความผิดอาญาโทษปานกลาง การลงโทษควบคุมไปกับโทษจำคุกไม่เป็นที่นิยมปฏิบัติกันในประเทศเยอรมันถึงแม้กฎหมายจะให้อำนาจไว้ก็ตาม (Weigend Thomas, 1983) เช่น กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายในส่วนของการกำหนดค่าปรับนั้น ในทางปฏิบัติจะคำนวณตามความร้ายแรงของความผิดและรายได้ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ และการปรับจะใช้วิธี “ปรับผู้กระทำความผิดเป็นรายวัน” โดยมีระยะเวลาปรับขั้นต่ำตั้งแต่ 5 วันและสูงสุดไม่เกิน 360 วัน ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี, (St GB § 401) นอกจากโทษจำคุกและปรับแล้ว ศาลสามารถนำเอาวิธีการคุมความประพฤติ หรือการลงโทษมาใช้กับผู้กระทำความผิดได้อย่างกว้างขวาง กล่าวคือ ศาลมีอำนาจคุมความประพฤติจำเลยซึ่งกระทำความผิดตั้งแต่ความผิดอาญาโทษปานกลางไปจนถึงความผิดอาญาโทษอุกฉกรรจ์ (Weigend Thomas, 1983)

ศาลเยอรมนีก่อนที่จะมีคำพิพากษาคัดสินเป็นหลักที่ศาลจะต้องดูว่าโทษใดที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ โทษนั้นจะต้องไม่สูงไปกว่าความผิดที่เค้าได้กระทำลงไปแล้วจะต้องไม่หนักไปกว่าโทษที่มีไว้ เหมือนกับขอบเขตมีก็ขึ้นไปได้ตามที่ควร แต่จะต้องไม่หนักไปกว่าการกระทำซึ่งในทางปฏิบัติ บางครั้งศาลเองก็ตัดสินผิดโดยเฉพาะศาลชั้นต้น เช่นในเยอรมนีมีการแยกความผิดฐานฆ่าผู้อื่นออกจากความผิดฐานฆาตกรรม ฆาตกรรมคือฐานหนึ่ง แล้วฆ่าผู้อื่นคืออีกฐานหนึ่ง ถ้าสมมุติว่า ลักษณะของการกระทำบางอย่าง เป็นเรื่องของการฆ่าผู้อื่น มันไม่ใช่ฆาตกรรม ก็ไม่สามารถที่จะดึงเอาไปร่วมว่าต้องเอาไปเข้าของอีกมาตราหนึ่ง อย่างนี้ไม่ได้ ศาลชั้นต้นมีตัดสินผิดแบบนี้ แล้วศาลสูงก็ต้องสั่งให้ตัดสินใหม่เลย ซึ่งเป็นเรื่องนี้สำคัญมากและเกิดความผิดพลาดขึ้นได้จริงๆ แต่ สมมุติว่าไม่เกิดความผิดพลาด ก็จะทำให้การกำหนดโทษมัน

ตรงตามการกระทำของผู้กระทำความผิดซึ่ง กลับไปตรงอันเดิมที่บอกว่าเน้นว่า ไม่ต้องรับผิดชอบมากกว่าสิ่งที่ทำลงไป (สมบัติ ชัยวนิชย์, 2563)

การพิพากษาคดี ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน (StPO) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาคดีไว้ดังนี้คือ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษ ศาลต้องศาลต้องให้เหตุผลด้วยว่า ทำไมจึงตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด และเหตุใดจึงลงโทษและใช้มาตรการแก่จำเลยเช่นนั้น (StPO § 268 II) หากศาลไม่ให้เหตุผลดังกล่าวในการพิจารณาคดีใดแล้ว ก็ถือเป็นข้อกฎหมายที่สามารถฎีกาคำพิพากษาได้ แม้ในกรณีนั้นจะไม่มีเหตุอื่นที่จะฎีกาได้ก็ตาม (StPO § 338) กรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดว่า จะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ ศาลจะต้องให้เหตุผลในคำพิพากษาดังกล่าวว่า ทำไมจึงยอมรับข้อเท็จจริงนั้น ๆ มาเป็นเหตุลงโทษน้อย หรือทำไมจึงปฏิเสธไม่รับคำร้องของจำเลย ซึ่งได้ยื่นมาระหว่างการพิจารณาคดีหรือทำไมศาลจึงไม่ลงโทษหนักในคดีร้ายแรง ตามประมวลกฎหมายอาญา (St PO § 267 (3)) ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักกฎหมายเรื่องการกำหนดโทษทางอาญาตามมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี (สมบัติ ชัยวนิชย์, 2563)

การให้เหตุผลในคำพิพากษาของศาลเยอรมนี

ลักษณะทั่วไปของกระบวนการพิจารณาทางอาญาเยอรมนีแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ กระบวนการไต่สวนเบื้องต้นและการพิจารณาคำพิพากษาคดี ในการพิจารณาคดีของศาลก็เช่นกันต้องตั้งอยู่บนหลักการพิจารณาโดยเหตุผลโดยเปิดเผย (public) หมายถึงการพิจารณาต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อสาธารณะด้วยวาจา (oral) หมายความว่ากระบวนการพิจารณาต้องกระทำโดยวาจาของคู่ความในศาลโดยตรง (direct) กระบวนการพิจารณากระทำต่อศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีโดยตรง

เหตุผลการทำคำพิพากษาจะกระทำโดยภาวะวิสัยและอ่านโดยประธานขององค์คณะผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นโดยศาลต้องเปิดเผยเหตุผลในคำพิพากษาดัง (Roxin Claus, 2006) การให้เหตุผลในคำพิพากษาคดีอาญาของศาลในประเทศเยอรมันมีหลายระดับดังนี้

1. ถ้าจำเลยถูกตัดสินลงโทษเหตุผล (ground) สำหรับคำพิพากษาจะต้องแสดงออกถึงข้อเท็จจริงที่นำไปสู่กระบวนการพิจารณาในแนวทางของกฎหมาย (Legal characteristics) ในการปรับใช้กฎหมายจะต้องนำมาแสดงให้เห็นในคำพิพากษาดัง

2. ถ้ามีเหตุเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกเว้นโทษ คำพิพากษาก็ต้องให้เหตุผลว่า ข้อเท็จจริงใดได้รับการพิจารณาหรือไม่

3. เหตุผลสำหรับคำพิพากษาคดีอาญาต้องชี้ชัด เรื่องการใช้อำนาจเรื่องการใช้กฎหมายอาญา การกำหนดโทษ ถ้าหากว่าศาลเพิ่มโทษศาลต้องให้เหตุผลในการวินิจฉัยชี้ขาด และในทำนองเดียวกันถ้าศาลยกเว้นโทษหรือลดโทษคำพิพากษาจะต้องให้เหตุผลว่า ทำไมจึงวินิจฉัยเช่นนั้น

4. ถ้าจำเลยได้รับการยกฟ้อง คำพิพากษาต้องให้เหตุผลที่จะชี้ชัดให้เห็นด้วยว่า การกระทำใดตามกฎหมายที่จะทำให้จำเลยได้รับการยกฟ้อง และโดยเหตุผลอะไรที่เป็นหลักกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาว่าไม่ต้องรับโทษ

5. เหตุผลสำหรับคำพิพากษาจะต้องแสดงให้เห็นว่าทำไมจึงใช้มาตรการคุมประพฤติหรือทำไมจึงไม่ใช้มาตรการคุมประพฤติ (The German Code of Criminal Procedure 1965)

สรุป

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริง ด้วยมีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ตรวจสอบ กล่าวคือ ศาลจะมีบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริงมาก (Active) นอกจากการตรวจสอบข้อมูลจากสำนวนการสอบสวนและคำฟ้องของอัยการ ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบความจริงถึง 2 ครั้ง เพื่อสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้กับคดีที่เกิดขึ้นและนำขึ้นสู่การพิจารณาต่อศาล ทั้งนี้ โดยมุ่งค้นหาความจริง 2 ประการคือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด พยานหลักฐานต่างๆ ที่เกิดขึ้น กับข้อเท็จจริงของตัวผู้กระทำความผิดในเรื่องต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมาและประพฤติ และอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individulization of Punishment) และในท้ายที่สุด การมีคำพิพากษาของศาลในเยอรมนีมีความโปร่งใส และอธิบายเหตุผลการพิจารณาพิพากษาอย่างครบถ้วน

จุดเด่นของการตรวจสอบค้นหาความจริงของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนีที่สำคัญคือ การให้ศาลมีบทบาทมากในการใช้มาตรการต่างๆ และการตรวจสอบค้นหาความจริงได้เอง มีลักษณะการทำงานในเชิงรุก (Active) ทำให้ลดช่องว่างของสำนวนการสอบสวนและคำฟ้องคดีอาญา ที่มีการนำเสนอมาได้ อันเป็นการทบทวนความถูกต้อง และเป็น

หลักประกันการตรวจสอบความจริงที่อาจมีความผิดพลาดหรือบกพร่องมาก่อนถึงศาลได้ และในท้ายที่สุด การมีคำพิพากษาของศาลในเยอรมนีมีความโปร่งใส และอธิบายเหตุผลการพิจารณาพิพากษาอย่างครบถ้วน

การปรับบทบาทของศาลให้ Active โดยให้อำนาจในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสามารถตรวจสอบค้นหาความจริงได้เป็นการทบทวน และเพิ่มเติมข้อมูลในคดีและข้อมูลบุคคลสามารถนำไปสู่ความยุติธรรมภายใต้หลักนิติรัฐได้อย่างเข้มแข็ง อันจะเป็นหลักประกันความถูกต้องชอบธรรมของประชาชนที่ต้องเข้าสู่การพิจารณาคดีได้ ทั้งยังเป็นการตรวจสอบการทำงานของงานการสอบสวนฟ้องร้องในลักษณะตรวจสอบถ่วงดุลได้ดี ซึ่งเป็นจุดแข็งที่สมควรนำมาพัฒนาปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและทางปฏิบัติของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นอีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณิต ณ นคร. (2563). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2548). รายงานการศึกษาแบบสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่องศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- ณัฐพงษ์ สัสดีวงศ์พร. (2550). การค้นหาความจริงจากภูมิหลังของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ ชัยวณิชย์. (2563). การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2548). การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการศาลยุติธรรม สถาบันวิจัยรพีพัฒนศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม.
- Kindhäuser. (2015). Strafgesetzbuch. Germany: Bonn.
- Langbein John H. (1977). Comparative Criminal Procedure : Germany. USA: West Publishing Company.
- Ostendorf Heribert. (2012). Strafprozessrecht. Germany: Baden-Baden.

Roxin Claus. (2006). Strafrecht Allgemeiner Teil. Germany: Verlag C.H.Beck.

Weigend Thomas. (1983). Sentencing in WestGermany. USA: Maryland L.

พรรคการเมืองเปรียบเทียบ*

COMPARATIVE POLITICAL PARTIES

โกเมศ ขวัญเมือง

Gomes Kwanmuang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Kwanmuang.gomes@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่องของ “พรรคการเมือง” จะทำให้เห็นพลวัตรของการเกิดขึ้น ดำรงอยู่และสิ้นสุดลงของพรรคการเมือง บทบาทของพรรคการเมืองที่มีผลโดยตรงต่อการปกครองประเทศ และการพัฒนาประเทศในทุกๆ มิติ รัฐต่างๆในปัจจุบัน ระบบพรรคการเมืองหลายพรรคระบบพรรคการเมืองสองพรรค และระบบพรรคการเมืองพรรคเด่นพรรคเดียวจะปรากฏตัวอยู่ในรัฐเสรีประชาธิปไตยในขณะที่ระบบพรรคการเมืองพรรคเดียวกั้ดำรงอยู่ในรัฐประชาธิปไตยประชาชนหรือรัฐสังคมนิยม อย่างไรก็ตามพรรคการเมืองต่างๆ ในรัฐทั้งหลายเหล่านั้น ต่างก็กลายเป็นสถาบันการเมืองที่สำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นพาหนะที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตทางการเมืองของประเทศ พรรคการเมืองในประเทศต่างๆ ยังทำหน้าที่ในการเปลี่ยนรัฐบาลอย่างสันตินอกจากนั้นพรรคการเมืองยังมีอิทธิพลต่อการควบคุมบังคับการให้รัฐบาลกำหนดแผนนโยบายบริหารประเทศตามนโยบายของพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาล ฉะนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า พรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมหรือระบอบประชาธิปไตยประชาชนนั้นได้กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบอบการเมืองของประเทศนั้นๆ สำหรับในประเทศไทยพบว่าความรู้ความเข้าใจและทางปฏิบัติในเรื่อง “พรรคการเมือง” ยังไม่ปรากฏองค์ความรู้ทิศทาง และความเข้าใจอย่างเพียงพอที่จะทำให้ พรรคการเมืองไทยอันเป็นสถาบันการเมืองที่สำคัญ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารประเทศต่อไปได้อย่างเข้มแข็ง การศึกษาเปรียบเทียบจะทำให้เห็นภาพของการกำเนิด หลักการทฤษฎี บทบาทของพรรคการเมือง

* Received 14 October 2020; Revised 27 November 2020; Accepted 25 December 2020

สมัยใหม่ และเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมือง ในประเทศอื่นๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์เพื่อนำไปสู่การมีพรรคการเมืองที่มีประสิทธิภาพในการนำพาสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: พรรคการเมือง, การเมือง, การศึกษาเปรียบเทียบ

Abstract

Comparative analyze study “Political parties” will show the dynamics of the emergence existence and end of political parties. Roles of political parties in the government of the country. And national development in all dimensions. Status today multi-party system, two party system and predominant one-political party system will appear in the library democratic status. While the one-political party system would exist in the people’s democratic status or the socialist status. However political parties in those status have become an important political institution as a vehicle that drives the political course of the country. Political parties in different countries also served to change the government peacefully. In addition, political party have influence over the government determine the policy guidelines for the country’s administration according to the polies of the political party that is the government. Therefore, it can be said that political parties in liberal democracy or people’s democracy have become an important component of that country ‘s political system. For Thailand, knowledge, understanding and practice in “Political parties” do not yet have sufficient knowledge, direction and understanding to make political parties which are important political institutions. It is a mechanism to drive the country administration to be strong. Comparative studies will give a glimpse of the modern political parties. And various matters. About political parties. In other countries. This is an experience that leads to have an effective political party to lead society to prosperity and sustainable development in the country.

Keywords: Political Party, Politics, Comparative Study

บทนำ

การอยู่ร่วมกันของสังคมโลกนั้นมนุษย์หรือผู้คนในสังคม ย่อมมีการแบ่งเป็นพรรค เป็นพวก เป็นเหล่าในลักษณะต่างๆ กันในสังคม เช่น แบ่งแยกตามลัทธิ ความคิด ค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ และผลประโยชน์ของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละพวก

การแบ่งแยกดังกล่าวนี้ ได้แบ่งกันมานานแล้ว แต่ที่เราเพิ่งรู้จักการแบ่งแยกที่เป็นหลักฐาน แบบมีกฎหมายเกณฑ์ในแบบที่เรียกว่า “พรรคการเมือง” นั้น เพิ่งเกิดขึ้นมาไม่นานนี้เอง คือ ประมาณ 200 ปีนี้เอง

คำว่า “พรรคการเมือง” นั้น ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Political party” คำว่า “Party” ในภาษาอังกฤษนั้นมาจากคำว่า “pars” ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า “ส่วน” พรรคการเมืองจึงหมายความว่า “ส่วนต่างๆ ของราษฎรทั่วประเทศ” กล่าวคือ หมายถึง “การที่ราษฎรแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ตามความคิดเห็น ตามลัทธิ ตามความเชื่อ ตามอุดมการณ์ ตามผลประโยชน์ได้เสียในทางการเมือง”

การเมืองในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่นั้น พรรคการเมืองได้พัฒนาให้เป็น “สถาบันการเมือง” (Political Institution) ที่สำคัญยิ่งในฐานะที่เป็น “พาหนะ” (Vehicle) ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน “วิถีชีวิตการเมือง” ของประเทศให้เดินไปข้างหน้า นอกจากนั้นพรรคการเมือง ยังทำหน้าที่หลักสำคัญอีกประการหนึ่งคือ “การเปลี่ยนตำแหน่งในการบริหารประเทศให้เป็นไปอย่างสันติ” และมีอิทธิพลในการ “ควบคุมบงการ” หรือ “โน้มน้าว” ให้รัฐบาลกำหนดแนวนโยบายของประเทศตามนโยบายของพรรคการเมืองเหล่านั้น

จึงสามารถกล่าวได้ว่า การเมืองในระบอบประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน “พรรคการเมืองได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองที่สำคัญยิ่ง”

ในโลกปัจจุบันซึ่งยอมรับกันว่าเป็นโลกยุคเสรีประชาธิปไตย ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่า การกำเนิด การดำรงอยู่และการล่มสลายของพรรคการเมืองนั้นย่อมเกี่ยวข้องอย่างแนบแน่นกับสิ่งที่เรียกว่า “อำนาจ” (Power) คำว่า “Power” มาจากรากศัพท์ในภาษาละตินว่า Potere ซึ่ง

หมายถึง “มีความสามารถ” ความสามารถที่ว่ำนี่ คือ อำนาจในการควบคุมกลุ่มคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือในอาณาเขตปกครอง (ISSAC Jeffrey, 1992)

เนื้อหา

พรรคการเมือง

ในประเทศประชาธิปไตยนั้น ประชากรที่อาศัยอยู่ในส่วนกลางหรือภูมิภาคต่างๆ ของประเทศได้ใช้ “พรรคการเมือง” เป็นเครื่องมือ(Apparatus) เข้าแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่ง “อำนาจ” (Power) และใช้อำนาจที่ได้มานั้นเพื่อควบคุม “สถาบันการเมืองทั้งหลาย” (Political Institutions) และได้อาศัยสถาบันทางการเมืองดังกล่าวเข้าควบคุม “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) ที่ใช้ในการบริหารประเทศอีกทอดหนึ่ง

นอกจากภารกิจของพรรคการเมืองที่กล่าวมาแล้ว พรรคการเมืองยังมีบทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่งดังที่ วี โอ คีย์ (Key V.O., 1964) กล่าวสรุปไว้ว่า

“ในปัจจุบันพรรคการเมืองมีบทบาทในเชิงสะท้อนกลับไป กลับมากับรัฐธรรมนูญ และพรรคการเมืองได้สร้างพลังขับเคลื่อนระบบรัฐธรรมนูญที่เป็นทางการอย่างมากมาย”

ตัวอย่างที่พบเห็นได้ชัดเจน เป็นพยานสำคัญของบทบาทพรรคการเมืองที่ได้ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบการปกครองและระบบรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปลายศตวรรษที่แล้ว และต้นศตวรรษนี้ เช่น พรรคการเมืองในสาธารณรัฐเดิมของสหภาพโซเวียตรัสเซีย ได้มีบทบาทในการนำสู่การเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองจาก “ระบบพรรคเดียว” (One Party System) ที่ผูกขาดการปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ เปลี่ยนไปสู่การเกิดเนื้อหาของรัฐธรรมนูญในระบบการเมืองการปกครอง “ระบบหลายพรรค” (Multi Parties System) ซึ่งเราจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญของหลายประเทศในยุโรปตะวันออก เช่น บัลแกเรีย ฮังการี และการเปลี่ยนแปลงในภายหลังสหภาพโซเวียตล่มสลาย เช่น จอร์เจีย เบลารุส ลิทัวเนีย ลิทัวเนีย ยูเครน อุเบกิสถาน เป็นต้น

บทเรียนทางประวัติศาสตร์ทำให้เราเห็นว่า พรรคการเมืองนั้นไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อระบบการเลือกตั้ง ต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ ต่อการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ต่อการสถาปนาสวัสดิการและความผาสุกของประชาชนในชาติเท่านั้น แต่พรรคการเมืองยังมีสิ่งที

ปฏิเสธไม่ได้ว่า มีส่วนในการหนุนช่วยให้เกิดการปลุกกระดมมวลชน ได้ทั้งในทิศทางบวกและทางลบ กล่าวคือ ในบางประเทศผู้ที่ไม่เห็นลงรอยกับผู้ครองอำนาจรัฐจะถูกจับกุม ชังคุก ถูกทรมาน ถูกฆ่า ดังที่เกิดในหลายประเทศในแอฟริกา เช่น แอฟริกาใต้ เซร่าเลออน ลิเบีย แทนซาเนีย นามิเบีย เป็นต้น

แม้ว่าอุดมการณ์ทางการเมือง หรือ คุณธรรมของพรรคการเมืองจะทำนายผู้ประสงค์ในความสำเร็จของการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้ประชาชน ทั่วไปยอมรับ แต่ดูเหมือนว่าการแย่งชิงกันจัดตั้งพรรคการเมืองในยุโรปตะวันออกใน ตอนต้นทศวรรษนี้ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสนองรับ “ระบบการเมือง” ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งพิสูจน์ให้เห็นสัจธรรมที่ว่า “พรรคการเมืองเปลี่ยนไป ระบบการเมืองย่อมเปลี่ยนไป และเมื่อระบบการเมืองถูกเปลี่ยนไปพรรคการเมืองก็ย่อมเปลี่ยนตาม”

การมีพรรคการเมืองเกิดขึ้นและดำรงอยู่กระจัดกระจายไปทั่วทุกห้วงแห่งของโลก ย่อมอธิบายได้ว่าบรรดาพรรคการเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นพรรคอนุรักษนิยมของอังกฤษ พรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต พรรคอารีนาของเอสซวาตอร์ พรรคเสรีประชาธิปไตยของญี่ปุ่น หรือพรรคประชาธิปไตย พรรคเพื่อไทยของประเทศไทยต่างก็ปฏิเสธพันธกิจคล้ายคลึงกันในฐานะที่เป็น “เครื่องมือด้านการจัดการ” (Organizational Instrumentalities) ของการบริหารการปกครองภาครัฐ (Palombara J. La., 1974)

ท่ามกลางสรรพสิ่งทั้งหลายในประเทศ ภาระหน้าที่หลักอันหนึ่งของพรรคการเมืองสมัยใหม่คือ “การสร้างและจัดตั้งมติมหาชน” แล้วถ่ายทอดความต้องการของสังคมอันเกิดจากมติมหาชนนั้นไปยังผู้ปกครองรัฐ นอกจากนั้นแล้ว พรรคการเมืองยังมีพันธกิจในการ “ค้นหาผู้นำทางการเมือง” (Political Elites) ตลอดจน “การควบคุมดูแลส่งเสริมนโยบายสาธารณะ” เมื่อได้จัดตั้งรัฐบาล

ฉะนั้นพรรคการเมือง จึงไม่ใช่สิ่งที่เลื่อนลอย แต่เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ จำได้ง่าย และสัมผัสได้ ถึงกระนั้นก็ตาม “คำจำกัดความ” ของคำว่าพรรคการเมืองของนักวิชาการหลายท่าน ดูเหมือนว่าจะยังไม่ยุติลงรอยกันในเรื่องที่ว่า พรรคการเมืองนั้นเป็นการรวมตัวกันของบุคคลเพื่อ “ผลประโยชน์สาธารณะหรือผลประโยชน์ส่วนตัว” ซึ่งเอ็ดมันด์ เบิร์ก (Edmund Burke) ผู้เปรียบเสมือนโฆษกคนแรกที่มีคารมที่โน้มน้าวความคิดของผู้คนได้มากที่สุดสำหรับเรื่อง “ผลประโยชน์สาธารณะ” ซึ่งท่านกล่าวยืนยันว่า “พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่คนหลายคนมา

รวมกันเพื่อส่งเสริมความพยายาม เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันบนกฎเกณฑ์โดยเฉพาะที่ทุกคนทั้งหมดได้ตกลงกันไว้ (Burke E., 1770)

อย่างไรก็ตามคำจำกัดความข้างต้นได้ถูก โจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Joseph Schumpeter) ผู้ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีที่สุดในฐานะผู้ต่อต้านสำนักความคิดในเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ ชุมปีเตอร์ได้คัดค้านอย่างแข็งขันในเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตัว โดยยืนยันว่า “พรรคการเมืองเป็นกลุ่มซึ่งบรรดาสมาชิกของกลุ่มที่เสนอให้มีการทำงานร่วมกันของบรรดาสมาชิกในการดิ้นรนแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่ง “อำนาจ” พรรคการเมืองและนักการเมืองที่เป็นกลไกหรือแกนนำของกลุ่มจึงเป็นเพียงการตอบสนองข้อเท็จจริงที่ว่า “มวลชน” ผู้เลือกตั้งนั้นไม่อยู่ในฐานะที่จะกระทำได้นอกจากการ “หย่อนบัตรเลือกตั้ง” เท่านั้นและพวกเขาทั้งหลายทำได้ก็เฉพาะความพยายามที่จะวางข้อกำหนด ข้อบังคับ กฎเกณฑ์การแข่งขันทางการเมืองซึ่งคล้ายคลึงกับการปฏิบัติหรือดำเนินการของหุ้นส่วนหรือสมาชิกของสมาคมทางการค้า” (Schumpeter J., 1976)

นอกจากนี้ อี.อี. เซตเชไนเดอร์ (E.E. Schattschneider) นักรัฐศาสตร์รุ่นแรกๆ ได้ยืนยันอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับพรรคการเมืองและ “ศูนย์อำนาจทางการเมือง” ว่า “ธาตุแท้ของพรรคการเมืองก็คือ การกระตุ้นผลักดันให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ที่สนับสนุนพรรคและรักษาอำนาจที่ได้มานั้นไว้เพื่อรักษาพรรค” (Schattschneider E.E., 1942)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำกัดความข้างต้น ไม่เป็นที่น่าประหลาดใจมากนัก เพราะพรรคการเมืองทั้งหลาย ต่างยึดถือครองจุดประสานกันของกระบวนการทางการเมือง เช่น การรวมตัวกันการต่อต้านมติมหาชน ตลอดจนการกำหนดนโยบาย ฉะนั้นพรรคการเมืองจึงเป็น “ผลผลิต” ของระบบการเมืองที่มีลักษณะซับซ้อนหลายด้าน อย่างไรก็ตาม เมื่อมาถึงจุดนี้น่าจะสามารถสร้างคำจำกัดความของพรรคการเมืองอย่างง่าย ๆ ว่า

“พรรคการเมือง ได้แก่ กลุ่มการเมืองใดๆ ก็ตาม ที่มีเป้าหมายอย่างเป็นทางการและมีองค์กรอย่างเป็นทางการที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างศูนย์กลางและท้องถิ่น จะปรากฏตัวให้เห็นเมื่อมีการเลือกตั้ง และสามารถส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันเพื่อตำแหน่งในคณะรัฐบาลไม่ว่าการเลือกตั้งนั้นจะเสรีหรือไม่ก็ตาม”

จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความข้างต้นสอดคล้องกับข้อพิจารณาของ ซาร์โทรี (Sartori) ที่ว่า “คำจำกัดความเช่นนี้ ทำให้เราสามารถแยกพรรคการเมืองออกจากองค์กรอื่นๆ อันเป็น

สถาบันทางการเมือง เช่น องค์การศาล สภาผู้แทนราษฎร ขบวนการมวลชน กลุ่มผลักดันหรือกลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ องค์การทางศาสนาและทหาร เพราะ “พรรคการเมืองเป็นองค์กรปฏิบัติที่เป็นจริงและเป็นทางการในเวทีการเลือกตั้ง” (Sartori G., 1976)

พรรคการเมือง: บทสรุปเรื่องการกำเนิด

คำกล่าวของเมดิสัน (Madison J., 1961) และต็อกเกอวิลล์ (Tocqueville A. de., 1969) ที่ว่า “ไม่ว่าที่ใดก็ตาม ที่พรรคการเมืองได้ปรากฏตัวขึ้น จะเกิดสิ่งที่ตามมา คือ การขัดแย้งอย่างเด่นชัดเรื่องนโยบายเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะ”

แต่อย่างไรก็ดี มีคำอธิบายที่แตกต่างกันออกไป 3 แนวทางด้วยกันที่เกี่ยวกับการดำเนินของพรรคการเมืองในยุคสมัยใหม่ (Daalder H., 1966) ได้แก่

1. ทฤษฎีด้านความเป็นสถาบัน ซึ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงรูปของระบบรัฐสภา
2. ทฤษฎีประวัติศาสตร์ ซึ่งเน้นวิกฤตการณ์ที่ผูกพันเกี่ยวกับกระบวนการสร้างชาติ
3. ทฤษฎีความทันสมัยและการพัฒนาทางการเมือง

จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 ทฤษฎีข้างต้นล้วนแต่แตกสาขาจากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง เราทั้งสามแนวทางต่างก็ยอมรับว่ามี “เหตุปัจจัย” ร่วมกัน ที่เป็นตัวการกำหนดการกำเนิดของพรรคการเมือง เช่น การปลุกกระดมทางสังคมหรือการที่มวลชนเข้าสู่เวทีทางการเมือง พรรคการเมืองได้กำเนิดขึ้นมาในฐานะที่เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองกับมวลชน พรรคการเมืองเช่นนี้อาจกำเนิดขึ้นได้ไม่ว่าจากการเปลี่ยนแปลงของการเมืองที่ถูกชักนำโดยการแข่งขันระหว่างชนชั้นนำด้วยกันเอง หรือเกิดจากแรงกดดันของมวลชนข้างล่างก็ตามที่ ซึ่งสามารถอธิบายทฤษฎีทั้งสามข้างต้นได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีด้านความเป็นสถาบัน ซึ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงรูปของระบบรัฐสภา ทฤษฎีนี้ได้วิวัฒนาการจากการขยายตัวที่เล็กลงน้อย โดยเฉพาะพัฒนาการของการขยาย “สิทธิในการเลือกตั้ง” (Suffrage) และจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของ “องค์การสภาผู้แทน”

นักรัฐศาสตร์คนสำคัญชาวฝรั่งเศสท่านหนึ่ง คือ ดูแวร์แซ (Duverger) ได้กล่าวสรุปขั้นตอนของการพัฒนาทางการเมืองว่ามี 3 ขั้นตอนด้วยกัน (Duverger M., 1954) ได้แก่

1.1 การเกิดของกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.2 การก่อตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น การขยายเขตการเลือกตั้ง (Electorate)

1.3 การตอบสนองของชนชั้นผู้นำภายในสภาผู้แทนราษฎร และภายนอกเวทีสภาผู้แทนราษฎร

แต่เดิมนั้นการเมืองเป็นกิจกรรมของชนชั้นนำ แต่ปรากฏว่าการรวมตัวของชนชั้นนำในลักษณะที่เป็นกลุ่มก๊อติ เป็นสมาคมก๊อติ ยังเป็นการรวมตัวกันหลวมๆ ไม่คงทนถาวร ต่อเมื่อมีการขยายตัวในระยะแรกของสิทธิในการเลือกตั้ง ทำให้ชนชั้นนำผู้มีชื่อเสียงได้สร้างกลไกการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดมเกลี้ยกล่อมผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายใหม่และจัดตั้งผู้มีสิทธิเหล่านั้นให้เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือการเลือกตั้งที่เข้มข้นในเวลาต่อมา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของปรากฏการณ์เช่นว่ามานี้ได้แก่ ความพยายามของ ดิสราเอลลิ (Disraeli) ในนามของพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party) ของอังกฤษในกลางศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างขนานใหญ่ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ชนชั้นนำที่มีชื่อเสียงของแต่ละพรรคเริ่มต้นเผชิญหน้ากันอย่างเข้มข้น เพื่อที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองของอังกฤษจึงต้องปรับปรุงการรวมตัวกันของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ และในระดับท้องถิ่น ผลก็คือเกิดพรรคการเมืองมวลชน (Mass) ขึ้นมาและอยู่ในกระบวนการทางการเมืองตั้งแต่นั้นมา

สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น ย่อมอธิบายให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของพรรคการเมือง โดยการจัดตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุด ได้แก่ พรรคคอนเซอร์เวตีฟ พรรคเลเบอร์ของอังกฤษ พรรครีพับลิกัน และพรรคเดโมแครตของสหรัฐอเมริกา พรรคเสรีแห่งชาติของเยอรมนี และพรรคลิเบอร์ลของอิตาลีในศตวรรษที่ 19

ในขณะเดียวกัน ดูแวร์แซ ยังได้ชี้ให้เห็นว่า นอกจากพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นเพราะการรวมตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ยังมีพรรคการเมืองอีกชนิดหนึ่งที่เกิดภายนอกสภาผู้แทนราษฎรและได้รับการสนับสนุนจากมวลชนดังเช่น พรรคสังคมนิยม พรรคคอมมิวนิสต์ พรรคคริสเตียนประชาธิปไตยในยุโรป ในศตวรรษที่ 19 หรือแม้แต่การปรากฏตัวของพรรคเขิงนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม (Green Parties) ในยุโรป

2. ทฤษฎีซึ่งเน้นวิกฤตการณ์ที่ผูกพันเกี่ยวกับกระบวนการสร้างชาติ ปัญหาหลักในกระบวนการสร้างชาตินั้น คือ การจัดการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร การ

ปกครอง ชนชั้นผู้นำทางการเมืองได้จัดตั้งสถาบันทางการเมืองต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างชาติ พรรคการเมืองได้ถูกจัดตั้งขึ้นท่ามกลางวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

2.1 การรวมชาติ

2.2 ความถูกต้องและความชอบธรรมของความเป็นชาติ

2.3 ความต้องการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นของชนในชาติ

วิกฤตการณ์ข้างต้นเป็นตัวกำหนดแบบวิวัฒนาการของพรรคการเมืองต่างๆ และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลักษณะของพรรคการเมืองในที่สุด

ในยุคอาณานิคม ได้กำเนิดชาติใหม่ขึ้นมากมาย พรรคการเมืองพรรคแล้วพรรคเล่าได้เกิดขึ้นจากขบวนการชาตินิยม (The Nationalist movements)

อย่างไรก็ตาม การที่พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นจากขบวนการชาตินิยม ก็ต้องถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับความชอบธรรม ไม่เพียงแต่ในเรื่องสถาบันสภาผู้แทนราษฎรแต่ยังเกี่ยวกับความชอบธรรมและความถูกต้องของรัฐ (State) ที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านั้น

การเกิดพรรคฟาสซิสต์ (Fascist Parties) และพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Parties) ในช่วงศตวรรษที่ 20 ได้สะท้อนให้เห็นถึงวิกฤตการณ์อันชอบธรรมในประเทศเสรีประชาธิปไตยซึ่งนับว่าเป็นอันตรายของระบบพรรคการเมืองแบบพหุนิยม (Party Pluralism) (Sartori G., 1976)

ในเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของชนในชาติต่อการสร้างชาติ ก็มีความสำคัญยิ่งและใกล้ชิดอย่างยิ่งเช่นกันกับการจัดตั้งพรรคการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ตลอดจนมีอิทธิพลต่ออุดมการณ์ของพรรคการเมืองอีกด้วย

ทั้งนี้ เพราะการรวมกลุ่มสังคมกลุ่มใหญ่ๆ ให้เข้าไปในระบบทางการเมืองนั้น ต้องมีการ “ขยายตัวขนานใหญ่ของสิทธิการเลือกตั้ง” (Extended suffrage)

3. ทฤษฎีที่เน้นความเป็นพรรคการเมืองและความเป็นสมัยใหม่ ถ้าจะกล่าวโดยหลักกว้างๆ ก็คือ พรรคของมวลชน (Mass Parties) นั้น เป็นผลผลิตของความเป็นสมัยใหม่ของสังคม

ทั้งนี้ เพราะกลุ่มสังคมใหม่ที่เกิดขึ้น ล้วนแล้วแต่ต้องการเข้าถึงขบวนการทางการเมืองโดยตรงมากยิ่งขึ้น เหตุผลเพราะ

3.1 เกิดการหมุนเวียนของข้อมูลข่าวสารมากขึ้น

3.2 การแผ่ขยายตัวของตลาดภายในประเทศ

3.3 การพัฒนาการและการเติบโตของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

3.4 การขยายตัวของเครือข่ายในระบบการขนส่ง (Logistics) (Palombara J.

La., 1974)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ บางปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสมัยใหม่ เช่น

1. ค่านิยมทางโลก
2. การเกิดการกระทำร่วมกันในสังคมโดยความสมัครใจ
3. การปรับปรุงในวิธีการสื่อสารถึงกันของคนในสังคม

ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้พรรคการเมืองปรับปรุงฐานะแบบดั้งเดิมไปสู่องค์การทางการเมืองแบบสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ ฮันติงตัน (Huntington) ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า “พรรคการเมืองไม่ใช่ระบบราชการ ไม่ใช่สภาผู้แทนราษฎรและไม่ใช่การเลือกตั้ง แต่เป็นสถาบันที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนสิ่งอื่นๆ ในระบบการเมืองที่ทันสมัย” (Huntington S., 1968)

คำอธิบายข้างต้นทำให้เราเห็นว่า ในสังคมที่ทันสมัยล้วนเป็นสังคมชนที่มีความต้องการ พรรคการเมืองที่จำเป็นสถาบันหล่อหลอมมวลชน และก่อให้เกิดการรวมตัวของมวลชนให้เข้าไปอยู่ในระบบการเมือง

ยังมีนักคิดอีกท่านหนึ่งก็คือ ดาลเดอร์ (Daalder) ได้เสนอว่า “พรรคการเมืองที่ทันสมัยนั้นคงไม่เกินความเป็นจริงมากนัก ถ้าจะกล่าวว่าพรรคการเมืองเป็นผลผลิตของการปฏิวัติอุตสาหกรรม” (Daalder H., 1966) อันเนื่องจากการพัฒนาสังคมให้เป็นลักษณะอุตสาหกรรม (Industrialization) ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อกลุ่มสังคมหลายกลุ่ม เช่น

1. พวกหัตถกรรมหรือช่างฝีมือ
2. เจ้าของร้านค้ารายย่อย
3. พวกชาวไร่ชาวนา

เพื่อเป็นการป้องกันประโยชน์ของตนเอง กลุ่มสังคมข้างต้นทั้ง 3 กลุ่มจึงต้องถูกกระตุ้นและจูงใจ เพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีวัตถุประสงค์ป้องกันกลุ่มสังคมเก่าของตนจากการถูกคุกคาม ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งพรรคชาวไร่ชาวนา (Agrarian Parties) ในกลุ่ม

ประเทศสแกนดิเนเวีย พรรคฟาสซิสต์ (Fascist Parties) ในยุโรปซึ่งเป็นตัวอย่างของปฏิกิริยาโต้ตอบความเป็นพันธมิตร

นอกจากนั้นยังพบว่า กิจกรรมของอุตสาหกรรมได้ก่อให้เกิดการคุกคามสิ่งแวดล้อมอันนำไปสู่คลื่นลูกใหม่ในการก่อตั้งพรรคการเมือง เพื่อตอบโต้ความเป็นอุตสาหกรรมของสังคม เช่น พรรคกรีนส์ (Greens) และพรรคที่ให้ความสำคัญต่อนิเวศวิทยา (Ecology sensitive parties) เป็นต้น

อนึ่ง ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่า ทฤษฎีความเป็นสมัยใหม่นี้ยังพบเห็นร่องรอยของความบกพร่องอยู่บางประการ

กล่าวคือ ที่เห็นได้ชัดที่สุด ในบางกรณีพรรคการเมืองบางพรรคอาจกำเนิดจากความเกี่ยวพันกับวิกฤติการณ์เรื่องของการเสื่อมของระบอบสังคมแบบเก่า หรือเกี่ยวข้องกับการรื้อและยกเลิกระเบียบเก่า โดยการการกระตุ้นหรือปลุกเร้าสมาชิกพรรคและคนอื่นๆ ให้เข้าร่วมอุดมการณ์ กระทำกิจกรรมสถาปนาความชอบธรรมของระบอบใหม่ พรรคการเมืองเช่นนี้จะมีโครงสร้างองค์กรพรรคแบบสายบังคับบัญชาอย่างไม่เปิด พรรคจึงมีฐานะเป็น “หัวหน้ากอง” (Vanguard party) เน้นการระดมสมาชิกจากฐานมวลชนมากมายมหาศาล การมีจิตสำนึกแน่วแน่ในอุดมการณ์และลัทธิดำเนินการทางการเมือง ทำให้เกิดแตกต่างระหว่างพรรคที่มีชนชั้นนำเป็นฐานและพรรคที่มีมวลชนเป็นฐานในเวลาต่อมา

ในส่วนของการคัดเลือกผู้นำทางการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา การคัดเลือกชนชั้นนำทางการเมืองเพื่อเป็นผู้นำพรรค ล้วนแล้วแต่ประสบความสำเร็จแต่บุคคลที่มาจากสายทหารและข้าราชการพลเรือน จะมีเพียงแต่ประเทศฟาสซิสต์หรือคอมมิวนิสต์ที่มีพรรคเดียว (one party system) เท่านั้นที่คัดเลือกผู้นำทางการเมืองโดยอาศัยฐานปฏิบัติการที่ผูกขาดและมีมวลชนมหาศาลเป็นฐานความชอบธรรม แต่อย่างไรก็ตามวิธีการคัดเลือกผู้นำเช่นนี้ ก่อให้เกิดชนชั้นนำประเภทปฏิกิริยา (reactionary leadership) พวกอนุรักษนิยม (conservative) และพวกแนวคิดคับแคบ (anarrowly based) ซึ่งเลนิน (Lenin) และเหมา (Mao) ต่างก็เข้าใจปัญหานี้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นต้องพึงการรณรงค์หาเสียงเพื่อยึดกุมพรรคโดยอาศัย “แนวทางมวลชน” (Mass line) เพื่อปลดปล่อยลัทธิเจ้าขุนมูลนายภายในพรรค

บทบาทของพรรคการเมืองสมัยใหม่

1. พรรคการเมืองกับหน้าที่ปกครอง แคทซ์ (Katz) กล่าวว่า “หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ ปกครองและรับผิดชอบในการปกครอง” (Katz R.S., 1980) ด้วยเหตุนี้ทำให้พรรคการเมืองจึงแตกต่างไปจากองค์กรทางสังคมองค์กรอื่นๆ เพราะการเมืองจะยึดการควบคุมระบบพรรคการเมืองไว้ภายใต้ชื่อพรรค และหากเป็นไปได้หรือล้มเหลวในการยึดกุมระบบพรรคการเมือง ก็จะผสมกับพรรคการเมืองอื่นเพื่อปกครองประเทศ

นอกจากนี้ เอ คิง (King) ได้เสนอความเห็นที่เห็นว่า “พรรคชนะหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการยึดหรือควบคุมพรรคการเมืองเป็นวิธีทางหนึ่งในการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถของพรรคการเมืองในการจัดตั้งรัฐบาลและรับผิดชอบต่อในฐานะผู้ปกครอง” (King A., 1969)

ในเรื่องของการก่อตั้งรัฐบาลนั้น การจัดตั้งจะยากหรือง่าย ย่อมขึ้นอยู่กับกรยึดควบคุมพรรคการเมืองได้อย่างกว้างขวางหรือไม่เพียงไร

ความจริงที่ค้นพบอันหนึ่งคือ พรรคการเมืองไม่อาจจะเป็นองค์กรที่มีการรวมตัวอย่างเหนียวแน่นและยากที่จะแข็งแกร่งดุเหมือนที่เราคาดฝันไว้ เพราะแม้แต่พรรคคริสเตียนประชาธิปไตยอิตาลี (Italian Christian Democrat) ซึ่งเป็นพรรคที่เด่นชัดในเรื่องของการยึดควบคุมอย่างกว้างขวาง แต่พรรคก็ต้องถูกรอบงำจากฝ่ายต่างๆ ภายในพรรค เพราะผู้นำภายในพรรคมีบุคคลที่มีชื่อเสียงผสมรวมอยู่ด้วยและต่างก็มีฐานอำนาจของตนที่มีอิสระ มีพรรคพวก (Clique) จำนวนหนึ่งอยู่ในพรรค ช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองภายในพรรคหรือแม้แต่พรรคคอมมิวนิสต์ของโซเวียตแม้จะถูกยึดกุมเครื่องมือต่างๆ ของรัฐบาลได้ก็ตาม ตัวอย่างเช่นการเกิดแรงเสียดทานจากเจ้าหน้าที่ระดับล่างที่ขัดขวางโครงการปฏิรูปเศรษฐกิจของนายกอร์บาชอฟ (Gorbachev's Economic reform program) ในอดีตสหภาพโซเวียต

2. พรรคการเมืองกับโครงสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองของบุคคลและการออกเสียง วี โอ คีย์ (V.O.Key) ได้อธิบายว่า “พรรคการเมืองเปรียบเสมือนเครื่องมือในการวางโครงสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองของบุคคลและเป็นผู้นำทางบุกเบิกทางการเมืองการออกเสียงของประชาชน” (Key V.O., 1964)

เนื่องจากในบางประเทศมีพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค “สนามเลือกตั้ง” (electoral market) จึงเป็นที่สำหรับหาคะแนนนิยมทางการเมือง

พรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคให้เทคนิคให้เป็นประโยชน์เพื่อให้ได้คะแนนนิยม อันได้แก่

1. สัญลักษณ์และตราพรรค
2. อุดมการณ์ของพรรค
3. การโฆษณาชวนเชื่อ
4. นโยบายประชานิยม เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วพรรคการเมืองยังต้องให้ความสนใจกับ “การทำมติมหาชน” (public opinion) ให้เห็นเป็นรูปร่างเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อประเด็นสาธารณะ (public issue) ประเด็นต่างๆ ตลอดจนการระบุนายละเอียดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น (Action Plan)

ภายใต้ระบบพรรคเดียว สตาลิน (Stalin) และเหมา (Mao) ได้ใช้แนวทางมวลชน (Mass line) โดยพรรคจะถูกมอบหมายจากเบื้องบนและแพร่กระจายไปยังมวลชนโดยสิ่งที่เรียกว่า “สถาบันโฆษณาชวนเชื่อ”

ในทุกระบบที่เป็นประชาธิปไตยและเปิดมากขึ้น พรรคการเมืองไม่เพียงแต่แข่งกันเองยังต้องแข่งขันกับองค์กรเอกชน (NGO) องค์กรอื่นๆ หรือแม้แต่กับสื่อมวลชน (Mass Media)

อนึ่ง แม้จะไม่ใช่ความจริงเสมอไปว่า ความสามารถของพรรคการเมืองในการเข้าสอดแทรกในสังคมยิ่งลึกลงขนาดไหน ย่อมก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อพรรคที่จะทำโครงสร้างเอกลักษณ์ทางการเมือง เพื่อดึงดูดผู้ออกเสียงเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ทั้งนี้ เพราะตามข้อเท็จจริงแล้วในระบบ “รวมอำนาจเบ็ดเสร็จ” (Totalitarian systems) ที่พรรคเดียวผูกขาดสถาบันต่างๆ และควบคุมช่องทางติดต่อสื่อสารทั้งหมด แต่ต้องประสบกับแรงต้านของมติมหาชนที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาชิกในสถาบันการศึกษา วัด โรงงาน และหน่วยต่างๆ

ฉะนั้นในเรื่องการสร้างและสนับสนุนเอกลักษณ์ทางการเมืองและการสร้างคะแนนเสียงจากประชาชนนั้น พรรคไม่เพียงแต่แข่งขันกับพรรคอื่นหรือแข่งขันกับสถาบันอื่นๆ เท่านั้น พรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องแสวงหาทางบรรลุวัตถุประสงค์ทางอ้อม โดยใกล้เคียงอิทธิพลกับสถาบันต่างๆ ด้วย เพราะในสังคมประชาธิปไตยพหุนิยม (Pluralistic democratic societies) นั้น ประชาชนนิยมเลือกดูพิจารณาพรรคและนโยบายพรรคก่อนที่จะลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคอื่นๆ

3. พรรคการเมืองกับการบูรณาการและการระดมพล เป็นที่ยอมรับกันว่าพรรคการเมืองเป็นองค์กรที่สลับซับซ้อน ประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้มีความทะเยอทะยานที่จะใช้อำนาจและอิทธิพล ดังนั้นหากพรรคไม่สามารถดำเนินการทางการเมืองโดยอาศัยสถาบันของรัฐต่างๆ ที่มีอยู่อย่างปกติ และที่เน้นระเบียบอยู่แล้ว พรรคการเมืองบางพรรคอาจใช้เทคนิคในการ “ระดมพล” (mobilization) มวลชนได้อย่างง่ายดาย

ดังเช่นพรรคฝ่ายซ้าย (Left-wing parties) ในตะวันตก มักจะใช้สหภาพการค้า (trade union) องค์กรเยาวชน (youth organization) แสดงพลังโดยการเดินขบวนตามท้องถนนหรือในจัตุรัสใหญ่ๆ

การระดมทางสังคมนี้อาจเกิดขึ้นภายนอกพรรคก็ได้ เมื่อเกิดสิ่งเหล่านี้แล้วย่อมเป็นการท้าทายต่อสถาบันการเมืองและคุกคามต่อระบบการเมืองโดยตรง ดังจะเห็นได้จากกรณีการหยุดงานอย่างขนาดใหญ่ในอังกฤษในปี ค.ศ.1926 การลุกฮือของขบวนการนักศึกษาในปี ค.ศ. 1960 ในจีนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ในปี ค.ศ.1973 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม ในปี ค.ศ.1976 ในประเทศไทยขบวนการนักศึกษาในเกาหลีใต้ในปี ค.ศ.1961 และ ค.ศ.1980 การก่อตัวของพรรคโซลิดาริตี (Solidarity) ในโปแลนด์ หลังปี ค.ศ.1980 ขบวนการ 4 มิถุนายน ในจีน และการแสดงออกของประชาชนในยุโรปตะวันออกในปี ค.ศ.1986 เป็นต้น ซึ่งเราพบว่าที่ไหนก็ตามที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น พรรคการเมืองต่างๆ ก็พยายามช่วงชิงจังหวะการระดมอารมณ์มวลชนเพื่อประโยชน์ของพรรคตัวเอง

ในบางกรณี การระดมพลเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองใหม่อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ กัน เช่น

1. ปรากฏการณ์ในสหรัฐอเมริกาที่ขบวนการชาตินิยมโค่นการปกครองแบบอาณานิคมของอังกฤษและต่อมาก่อตัวเป็นพรรคการเมืองช่วยให้เกิดรัฐบาลใหม่ได้สำเร็จในเวลาต่อมา

2. ความสำเร็จของพรรคอนุรักษนิยมของอังกฤษที่ได้เข้าควบคุมอำนาจการเมือง เพราะอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ การใกล้ชิดกับโบสถ์อังกฤษและความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับครอบครัวราชวงศ์ เป็นต้น

พรรคการเมืองกับการเผชิญหน้ากับอนาคตนั้น เบจฮอต (Bagehot) ได้ทำนายโฉมหน้าทางการเมืองทางอังกฤษไว้อย่างน่าฟัง และถูกต้องว่า “ในปี ค.ศ.1867 อังกฤษจะทำให้

รูปแบบรัฐบาลเลือกตั้ง (Constituency Government) ที่ไม่มีความมั่นคงเข้าไปใช้แทนที่ “รัฐบาลรัฐสภา” (Parliamentary Government) ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า” (Bagehot W., 1963)

องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ระบบการเมืองในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองของประเทศประชาธิปไตยเสรีนิยมหรือประเทศประชาธิปไตยประชาชน (ประเทศสังคมนิยมมาร์กซิสต์) ก็ตาม พรรคการเมืองประเทศเหล่านั้น ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็น “สถาบันการเมือง” ที่สำคัญยิ่งในระบบการเมืองฐานะที่เป็น “สายธารหลัก (Main Stream)” ในการป้อนบุคลากรของพรรคตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นในฐานะสมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร

บทเรียนทางประวัติศาสตร์ ทำให้เราเห็นว่า พรรคการเมืองไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองในระบบพรรคการเมืองระบบพรรคเดียว (Single-Party System) ระบบสองพรรค (Two-Parties System) ระบบพรรคเด่นพรรคเดียว (Dominant Party System) หรือระบบหลายพรรค (Multi-Parties System) ก็ตาม ต่างก็มีความสัมพันธ์ในเชิงสะท้อนกลับไปกลับมา ระหว่างระบบเลือกตั้ง การจัดตั้งหรือการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ

อนึ่ง ระบบการเมืองปัจจุบันในโลกเสรีประชาธิปไตย มีพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้เข้าสู่ช่วงชิงความนิยมจาก “ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง (Votes)” กันอย่างเข้มข้นใน “ตลาดการเมืองเสรี” เช่นเดียวกับกลุ่มทุนที่แย่งชิงผลกำไรใน “ตลาดเศรษฐกิจเสรี” อย่างไรก็ตาม บรรดาพรรคการเมืองที่เกิดขึ้น และดำรงอยู่ก็ยังถูกคาดหวังให้เป็น “พาหนะ (Vehicle)” ที่จะนำไปสู่การผลัดเปลี่ยนผู้ปกครองและหลักอำนาจการปกครองประเทศอย่าง “สันติ” กว่าวิธีอื่นใด

สรุป

ในการศึกษาของผู้ที่สนใจเกี่ยวกับพรรคการเมืองในรุ่นแรก โดยทั่วไปแล้วมักเห็นด้วยกับข้อเท็จจริงอันหนึ่งที่มีอาจโต้แย้งได้นั่นคือ ผลผลิตของการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ประกอบกับพรรคการเมืองใหม่ๆ ต่างก็ขึ้นอาสาเป็นเครื่องมือของการแสดงออกถึงแนวความคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการ

เป็นตัวแทนของประชาชนมากขึ้นเป็นอันดับ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงอำนาจการปกครองที่เก่าแก่กว่าทั้งหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนผู้เลือกตั้ง กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Lawson K., 1980) การมีพรรคการเมืองกำเนิดมากขึ้นนี้ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของระบบการเมืองในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ตาม ในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่าความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีด้านการสื่อสารกระบวนข้อมูลข่าวสาร ได้ลดบทบาทสำคัญของพรรคการเมือง ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างผู้ปกครองกับและผูถูกปกครองลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการกำเนิดกระบวนกรทางสังคมไม่ว่าจะเป็นชนชั้นกลาง คนรุ่นหนุ่มสาวที่เพิ่มมากขึ้น และมีทัศนคติคัดค้านปฏิบัติกับพรรคการเมืองอย่างเปิดเผยมากขึ้น

สิ่งที่ควรสังเกตอย่างยิ่ง คือ การที่พรรคคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออกซึ่งครั้งหนึ่งเคยผูกขาดอำนาจมายาวนานต้องปรับตัวให้เข้ากับการแข่งขันเลือกตั้งกับพรรคการเมืองใหม่ๆ ซึ่งทยอยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากรวมทั้งขบวนการแรงงาน สหภาพการค้าต่างๆ เช่น ขบวนการโซลิดาริตี (Solidarity) ในโปแลนด์ วงการปัญญาชน (Civic Forum) ในเช็กโกสโลวาเกีย

ท่ามกลางกำเนิดพรรคใหม่ๆ มากมาย แต่พรรคที่เป็นพรรคเฉพาะกิจ เฉพาะกาลเฉพาะบุคคล เมื่อผู้นำพรรคล้มหายตายจาก หรือวางมือทางการเมือง พรรคเฉพาะกิจเหล่านั้นก็ล้มครืนและถูกกลบฝังใน “สุสานพรรคการเมือง” ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม “พรรคการเมืองในปัจจุบันและอนาคตยังเป็นสิ่งที่โดดเด่นในบรรดาสถาบันทางการเมือง สถาบันต่างๆ ซึ่งสร้างรูปร่าง ลักษณะ โฉมหน้า และวางโครงสร้างแนวทางของสถาบันการเมืองต่างๆ ของสังคม รวมทั้งชะตากรรมของมวลมนุษย์ต่อไป ” (Panabianco A., 1988)

ในท้ายที่สุด สิ่งที่พอสรุปได้ก็คือ แม้ว่าพรรคการเมืองจะทำการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นใน “ตลาดการเมืองเสรี” เช่นเดียวกับกลุ่มทุนแย่งชิงกำไรจาก “ตลาดเศรษฐกิจ” แต่พรรคการเมืองยังถูกคาดหวังว่าเป็น “พาหนะ” (Vehicle) ที่จะนำไปสู่การผลักดันเปลี่ยนผู้ปกครองและหลักการอำนาจการปกครองประเทศอย่าง “สันติ” กว่าวิธีอื่นใดในโลก

การจำกัดสิทธิและสีภาพของพรรคการเมืองโดยศาลรัฐธรรมนูญ เป็นที่ยอมรับในทางสากลว่า พรรคการเมืองนั้นเป็น “องค์ประกอบ” ที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการปกครอง

“ระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน” (Representative Democracy) และรัฐพึงเคารพสิทธิเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองของประชาชนให้มากที่สุด

แต่ในบางครั้งการจำกัดสิทธิ เสรีภาพของพรรคการเมืองโดยการ “ห้ามพรรคการเมืองดำเนินกิจการทางการเมือง” (Ban of the Political Party) หรือการ “ยุบพรรคการเมือง” นั้น ก็เป็นเรื่องจำเป็นหากต้องการให้ “ระบอบประชาธิปไตย” โดยรวมสามารถ “อยู่รอดได้”

เอกสารอ้างอิง

- Bagehot W. (1963). The English Constitution. USA: Cornell University Press.
- Burke E. (1770). Thoughts on the cause of the present discountents. Boston: Little Brown&c.
- Daalder H. (1966). Parties, Elite and Political Development in Western Europe. In J. Lapalombara and M. Weiner (eds). USA: Princeton University Press.
- Duverger M. (1954). Political Parties. New York USA: John Wiley.
- Huntington S. (1968). Political Order in Changing Societies. USA.: Yale University Press.
- ISSAC Jeffrey. (1992). Conception of power. London UK: Routledge.
- Katz R.S. (1980). A Theory of Parties and Election Systems. USA: Johns Hopkins University Press.
- Key V.O. (1964). Politics, Parties and Pressure Groups. New York: Thomas Y. Crowell.
- King A. (1969). Political parties in Western democracy: some skeptical Reflection. Polity2.
- Lawson K. (1980). Political Parties and Linkage: A Comparative Perspective. USA: Yale University.
- Madison J. (1961). No 10” A. Hamilton, J. Madison and J. Jay (eds), in the Federalist Paper. New York USA: New American Library.
- Palombara J. La. (1974). Politics within Nations Englewood Cliffs. USA: Prentice Hall.

- Panabianco A. (1988). Political Parties: Organization and power. USA: Cambridge University Press.
- Sartori G. (1976). Parties and Party System. New York UK: Cambridge University Press.
- Schattsneider E.E. (1942). Party Government. New York USA: Cambridge University Press.
- Schumpeter J. (1976). Capitalism, Socialism and Democracy. New York USA: Hurper&Low.
- Tocqueville A. de. (1969). Democracy in America. USA: Anchor Book.

UNGASS 2016 กับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทย*

UNGASS 2016 WITH THAILAND'S DRUG PROBLEM-SOLVING POLICY

กอบกุล จันทวโร

Kobgoon Chantavaro

อนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองเรื่องได้สวนและอนุกรรมการด้านกฎหมายสำนักงานป.ป.ท.

Member of Legal Advisory Committee, Member of Investigating Consideration Committee,

Office of Public Sector Anti-corruption commission (PACC), Thailand

E-mail: yogo2534@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัญหายาเสพติดสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อประชาคมโลก จึงทำให้องค์การสหประชาชาติ เข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา โดยการกำหนดมาตรฐานและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาโดยใช้เวทีระหว่างประเทศ ในปี 2016 องค์การสหประชาชาติจึงได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก หรือ UNGASS 2016 เพื่อทบทวนหลักเกณฑ์มาตรการและแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นจริงจึงได้พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการทางด้านสาธารณสุข และหลักมนุษยธรรม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดมีสถานะเป็น “ผู้เสพยาที่ไม่มีปัญหา” จึงควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพ สามารถเข้าถึงยาที่จำเป็นภายใต้การกำกับดูแลอย่างมีมนุษยธรรม เพื่อให้ประเทศภาคีสมาชิกนำไปสู่การปฏิบัติเรียกว่า “พันธสัญญาร่วมกันของเราเพื่อจัดการและตอบโต้ปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งเป็นมติใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ประเทศภาคีทุกประเทศควรให้ความสำคัญและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุม UNGASS 2016 อย่างเป็นทางการแต่กลับละเลยมิให้ความสำคัญต่อข้อมติดังกล่าวจะเห็นได้จากตลอดระยะเวลา 4 ปี หลังจากการประชุมยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติ

* Received 20 October 2020; Revised 27 November 2020; Accepted 25 December 2020

ที่สอดคล้องกับข้อมติจากการประชุม เพื่อใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดของไทย สมควรที่จะมีนโยบายเร่งรัดนำข้อมติจากการประชุมมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: นโยบาย, การแก้ไขปัญหายา, ยาเสพติด

Abstract

The drug problem has been damaging and affecting the global community widely. As a result, the United Nations Organization (United Nations Organization) plays a role in preventing and solving such problems by initiating the rules setting the standards and the guidelines using the international forum, the United Nations General Assembly, as a mechanism to prevent and solve the drugs and psychotropic substances issues. In 2016, the United Nations organized the United Nations General Assembly's special session on the World Drug Problems (UNGASS 2016), to review the criteria, measures, and guidelines, solving drug problems. According to the review, the previous implementations of the strict legal enforcement and the severe punishment are not appropriate for the circumstances, which require the consideration on the public health and humanitarian principles. This is because the majority of the drug addicts are not the problem drug users. Therefore, their health should be treated and they should be able to access to essential medicines under the humanitarian supervision. Hence, the seven resolutions called "Our Shared Commitment to Effectively Manage and Respond to Drug Problems" are initiated, as the new approaches to be implemented by the member states. Thailand sent representatives to attend the UNGASS 2016 with no objection to the General Assembly's resolution. However, Thailand have neglected the above resolutions, due to the fact that there is no adjustment of the policy, law or practice guidelines in accordance with the aforesaid resolutions during the past four years after the UNGASS 2016 conference. Therefore, Thailand should

expedite the concrete adoption of such resolution to become actual implementation.

Keywords: Policy, Problem Solving, Drugs

บทนำ

ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจกับคำว่า “UNGASS 2016” ว่าหมายถึงอะไรและเกี่ยวข้องกับประเทศไทยอย่างไร ในมิติใด ผู้เขียนขอย้อนกล่าวถึงองค์การระหว่างประเทศที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางและมีบทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 70 ปี คือ องค์การสหประชาชาติ (United Nations Organization) หรือ UN ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1945 โดยประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การนี้เมื่อปี ค.ศ. 1946 ปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีแล้วกว่า 193 ประเทศ การดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติมีกลไกหลักที่สำคัญ 6 องค์การ คือ

1. สมัชชาใหญ่ (General Assembly)
2. คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council)
3. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council)
4. คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council)
5. สำนักเลขาธิการ (Secretariat)
6. ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice)

ซึ่งแต่ละองค์กรมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันโดยมีเจตนารมณ์ที่จะขจัดภัยพิบัติอันเกิดจากสงคราม ประกันสิทธิมนุษยชน สนับสนุนให้มีการเคารพพันธกรณีระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศรวมทั้งส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมและความมั่นคงของประเทศสมาชิกโดยรวม สำหรับองค์กรหลักที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการดำเนินงานและประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศสมาชิกองค์กรหนึ่ง คือ สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ (General Assembly) ซึ่งประกอบด้วยประเทศภาคีสมาชิกเต็มจำนวนโดยมีลักษณะเป็นเวทีการประชุมระหว่างประเทศซึ่งจัดขึ้นทุกปี เรียกว่าการประชุมสมัชชาใหญ่สมัยสามัญ (United Nations General Assembly) ซึ่งจะเริ่มประชุมในเดือนกันยายน หากมีเรื่องสำคัญที่คณะมนตรีความมั่นคง หรือสมาชิกเสียงข้างมากร้องขอ (ตามนัย ข้อ 20 ของกฎบัตรสหประชาชาติ) ก็จะมีการ

ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษ หรือ United Nations General Assembly Special Session หรือ UNGASS ซึ่งตั้งแต่ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นมา มีการประชุม UNGASS มาแล้วไม่น้อยกว่า 30 ครั้ง ส่วนใหญ่เน้นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการรักษาสันติภาพหรือปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก ส่วนปัญหาอื่นๆ ไม่มีมากนัก (กอบกุล จันทวโร และคณะ, 2559)

UNGASS 2016 ก็คือ การประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลกที่จัดขึ้นในปี ค.ศ.2016 (United Nations General Assembly Special Session on the world Drug Problem 2016) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2559 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาตินครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา การประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเป็นการเฉพาะและเกี่ยวข้องหรือมีผลกับประเทศสมาชิกทุกประเทศรวมถึงประเทศไทยจึงควรแก่การศึกษาว่าการประชุมดังกล่าวส่งผลต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยมากน้อยเพียงใด (UNODC, 2016)

เนื้อหา

ความสำคัญของ UNGASS 2016

เนื่องจากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทุกประเทศ และเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับมา ดังจะเห็นได้จากรายงานปัญหายาเสพติดโลก (World Drug Report) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime) หรือ UNODC ในปี ค.ศ. 2018 พบว่ามีผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกประมาณ 275 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลก โดยส่วนใหญ่เป็นประชากรวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 15-64 ปี และในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิตจากการใช้ยาเสพติด 450,000 คน สำหรับยาเสพติดที่ใช้มีหลายชนิด เช่น กัญชา (192 ล้านคน) ฝิ่น ยาเสพติดที่ผลิตจากฝิ่น (53 ล้านคน) แอมเฟตามีน (34 ล้านคน) เฮโรอีน (21 ล้านคน) โคเคน (18 ล้านคน) เป็นต้น (UNODC, 2018)

ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่มีการนำไปประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา เช่น เห็นชอบให้มีอนุสัญญาสหประชาชาติซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวม 3 ฉบับ คือ

1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 (Single Convention on Narcotic Drugs,1961)
2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1971 (Convention on Psychotropic Substances,1971)
3. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้าเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 (Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances,1988)

รวมถึงการแสวงหาความร่วมมือตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติของบรรดาสมาชิก และในระยะต่อมาเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ จึงได้ถูกร้องขอให้จัดการประชุมสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดซึ่งมีมาแล้วรวม 3 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1990 การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ.1990 (UNGASS 1990)

ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1998 การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยพิเศษเรื่องปัญหาโลก ค.ศ.1998 (UNGASS 1998)

ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ. 2016 การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก ค.ศ.2016 (UNGASS 2016)

ในการประชุมแต่ละครั้งจะมีการทบทวนสถานการณ์ปัญหาที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้ทุกประเทศสมาชิกลงไปปฏิบัติเพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้สถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น การศึกษาเรื่อง “UNGASS 2106 กับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทย” จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาว่ามีผลการประชุมอย่างไรและมีการนำมาสู่การปฏิบัติในประเทศไทยอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบันอย่างไรหรือไม่ (กอบกุล จันทวโร และคณะ, 2559)

สาระสำคัญในการประชุม UNGASS 2016

ในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก 2016 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้พิจารณาทบทวนผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ตลอด

ทั้งผลกระทบต่างๆ จากระบบการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Drug Control System) ที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แนวโน้มของปัญหาเสพติดและพลวัตของตลาดยาเสพติดผิดกฎหมาย(Dynamics of Illicit Drug Market) โดยการรับฟังจากรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรและประเทศต่างๆ การประเมินสถานการณ์ปัญหาอย่างรอบด้านแล้วจึงได้มีการจัดทำเอกสารผลการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยยาเสพติดโลก ค.ศ.2016 (Outcome Document of The 2016 United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem) โดยมีการจัดทำเป็นข้อมติ (Resolution) ที่เรียกว่า “พันธะสัญญาร่วมกันของเราเพื่อจัดการและตอบโต้ปัญหาเสพติดโลกอย่างมีประสิทธิภาพ” (Our Joint Commitment to Effectively Addressing and Countering the world Drug Problem) ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับการลดอุปสงค์ การลดอุปทานและมาตรการที่เกี่ยวข้องรวมถึงการป้องกันการบำบัดรักษา ตลอดทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและหลักการสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างจากไปจากเดิม (จิรวุฒิ ลิปิพันธ์, 2562)

สรุปผลการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยยาเสพติดโลก ตามที่ปรากฏใน “Outcome Document of the 2016 United Nations General Assembly Special Sessions on the world Drug Problem” ในหัวข้อ “Our Joint Commitment of Effectively Addressing and Countering the World Drug Problem” หรือ “พันธะสัญญาร่วมกันของเราในการจัดการและตอบโต้ปัญหาเสพติดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ” มีการกล่าวถึงเจตนารมณ์และคำแนะนำการดำเนินงานรวม 7 ด้าน (103 ข้อแนะนำ) (Global Commission on Drug Policy, 2018) ได้แก่

1. การลดอุปสงค์ การป้องกันและการบำบัดรักษา รวมถึงมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (18 ข้อแนะนำ)
2. การทำให้เกิดความมั่นใจถึงความพร้อมในการใช้ยาและการเข้าถึงยาเสพติดควบคุมเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ในการบำบัดรักษาการใช้ยา (7 ข้อแนะนำ)
3. การลดอุปทานและมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรม การฟอกเงินและการส่งเสริมความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม (21ข้อแนะนำ)

4. การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในมิติของสิทธิมนุษยชน เด็ก เยาวชน ผู้หญิง และชุมชน (15 ข้อแนะนำ)

5. การจัดการกับปัญหายาเสพติดแนวโน้มนำใหม่ตามสถานการณ์ ความท้าทายและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดการกับสารเสพติดชนิดใหม่ที่มีสอดคล้องกับอนุสัญญาด้านยาเสพติดและตราสารระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง (25 ข้อแนะนำ)

6. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในหลักการของความรับผิดชอบร่วมกัน (5 ข้อแนะนำ)

7. การพัฒนาทางเลือกในระดับภูมิภาค ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการพัฒนาที่มุ่งเน้นนโยบายที่สมดุล ทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างเหมาะสม (12 ข้อแนะนำ)

โดยถือว่าเป็นข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษ ข้อมติที่ 5-30-1 ซึ่งจากข้อมติ (Resolution) ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และความตระหนักถึงปัญหายาเสพติดในโลกแห่งความเป็นจริงแนวใหม่ที่ชัดเจนกว่าข้อมติในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งมักจะเน้นแต่ด้านการปราบปรามเพื่อให้ยาเสพติดหมดไปหรือโลกที่ปราศจากยาเสพติด (Drug Free World) ซึ่งไม่มีทางเป็นไปได้ แต่หันมาใช้คำที่น่าจะยอมรับยาเสพติดมากขึ้น โดยใช้คำว่า “สังคมที่ปราศจากการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด” (A Society free of drug abuse) (จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ และคณะ, 2563) และเน้นในเรื่องการใช้ยาและสุขภาพ (Drug and Healthy) เนื่องจากเป็นที่ยอมรับว่าร้อยละ 10 ของประชากรที่ใช้ยาเสพติดทั่วโลกจัดเป็น “ผู้เสพติดที่มีปัญหา” แต่ประชากรส่วนใหญ่ของโลกเป็นผู้ใช้ยาเสพติดประเภทไม่มีปัญหาแต่ควรจะได้รับ การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพอย่างมีมนุษยธรรม

จึงกล่าวได้ว่า ผลการประชุม UNGASS 2016 เป็นมิติใหม่ด้านยาเสพติดในเวทีระหว่างประเทศที่น่าสนใจและควรอย่างยิ่งที่จะนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยก้าวสู่มิติใหม่ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงกับความ เป็นจริงและมีประสิทธิภาพ

บทบาทของไทยใน UNGASS 2016

ในการประชุม UNGASS 2016 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2016 ซึ่งเป็นการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษเกี่ยวกับยาเสพติด ครั้งที่ 3 นับตั้งแต่ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ มีประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ให้ความสำคัญและเข้าร่วมประชุมจำนวนมากรวมถึงมีผู้แทน

องค์กรต่างๆ ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 2,000 คน สำหรับประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่างๆ ไม่น้อยกว่าสิบหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ป.ป.ส. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมการแพทย์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย สำนักกิจการในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กรมองค์การระหว่างประเทศ โดยมีพลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าคณะ เรียกว่าคณะผู้แทนจากประเทศไทยเป็นคณะใหญ่ลำดับต้นๆ ที่ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมจำนวนมากไม่น้อยหน้าประเทศขนาดใหญ่

บทบาทของคณะผู้แทนไทยที่ปรากฏในเวทีประชุม ได้แก่ การกล่าวถ้อยแถลงของหัวหน้าคณะผู้แทนประเทศไทย (พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา) ในที่ประชุมใหญ่ของหัวหน้าคณะผู้แทนประเทศระดับสูงที่กำกับดูแลงานด้านยาเสพติด ในพิธีเปิดการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก ในวันที่ 19 เมษายน 2559 การเข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานที่จัดขึ้นระหว่างการประชุม UNGASS 2016 เช่น การประชุม A coordinate regional response to drug production trafficking and use in the Mekong : the Importance of the Golden Triangle in 2016 การเข้าร่วมประชุมหารือทวิภาคีร่วมกับหัวหน้าคณะผู้แทนอินเดีย การเข้าร่วมการประชุมหารือทวิภาคีกับหัวหน้าคณะผู้แทนเวียดนาม การอภิปรายในกิจกรรมคู่ขนาน Amphetamine type Stimulants : Working towards Humane Drug Policies ซึ่งจัดโดยสำนักกิจการในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว จัดขึ้นภายในศูนย์ประชุมสหประชาชาตินครนิวยอร์ก ทั้งในห้อง General Assembly Hall (ห้องประชุมใหญ่) และ Conference Room ต่างๆ ซึ่งอยู่ภายในศูนย์การประชุมสหประชาชาตินครนิวยอร์กและมีการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบำบัดรักษาเสพติด ตามที่กำหนดไว้ในหมายเหตุการ

อย่างไรก็ตามบทบาทและกิจกรรมของคณะผู้แทนไทยที่เข้าร่วมดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่จัดขึ้นในระหว่างการประชุม UNGASS 2016 แต่ก็ยังมีกิจกรรมสำคัญอีกมากมายที่คณะผู้แทนไทยมิได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย เนื่องจากการจัดกิจกรรมจัดขึ้นหลายกิจกรรมในวันหรือเวลาเดียวกัน หรือมิได้อยู่ในกำหนดการที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ฯลฯ

จึงทำให้พลาดโอกาสที่ควรจะได้รับรู้ในเรื่องสำคัญอีกหลายเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย

การรับรู้ของรัฐบาลเกี่ยวกับ UNGASS 2016

หลังจากที่คณะผู้แทนไทยเดินทางกลับจากการไปร่วมประชุม UNGASS 2016 แล้ว กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำสรุปผลการประชุมดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559 ได้มีมติโดยสรุป คือ

1. รับทราบตามที่กระทรวงยุติธรรมรายงานผลการไปร่วมประชุมซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นหัวหน้าคณะผู้แทน ดังนี้

1.1 รับทราบการกล่าวถ้อยแถลงในการประชุมใหญ่ของหัวหน้าคณะผู้แทนประเทศระดับสูงที่กำกับดูแลงานด้านยาเสพติด โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กล่าวต่อที่ประชุมยืนยันว่าไทยไม่เห็นด้วยกับการทำยาเสพติดให้ถูกกฎหมายและไม่เห็นด้วยกับการลดทอนความเป็นอาชญากรรมโดยเฉพาะผู้กระทำความผิดรายสำคัญพร้อมทั้งสนับสนุนการนำแนวปฏิบัติสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือกไปใช้โดยบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนฯ

1.2 การประชุมโต๊ะกลมประกอบด้วยหัวข้อหลัก คือ ยาเสพติดและสุขภาพยาเสพติดและอาชญากรรม ยาเสพติดและสิทธิมนุษยชน ยาเสพติดและความท้าทายใหม่ๆ และการพัฒนาทางเลือก โดยแนวโน้มการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะยึดมุมมองทางสาธารณสุขมากขึ้นควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปรามสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขกฎหมายในปัจจุบัน โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุมทั้งสตรี เด็กและเยาวชน

1.3 การประชุมทวิภาคีและพหุภาคี เกี่ยวกับความร่วมมือด้านยาเสพติด ได้มีการหารือกับ UNODC ร่วมกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง อินเดีย เวียดนาม จีน ลาว เมียนมาร์ และออสเตรเลีย โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือด้านยาเสพติดและตามแนวพรมแดน

1.4 การจัดกิจกรรมคู่ขนาน 4 กิจกรรม ได้แก่

1.4.1 การร่วมกล่าวถ้อยแถลงกับประเทศภาคีสมาชิก กรอบความร่วมมือ 7 ฝ่าย ว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

1.4.2 ร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิดและนโยบายการแก้ไขสารเสพติดชนิดกระตุ้นประสาทกับนักวิชาการต่างประเทศ

1.4.3 ผลักดันความเชื่อมโยงงานสัมมนาทางเลือกกับวาระของโลก
เรื่องเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.4.4 ผลักดันแนวทางการพัฒนาทางเลือกให้เป็นหนึ่งใน
องค์ประกอบหลักของการแก้ไขปัญหาเสพติดในระยะยาว

2. คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน
การประสานความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียนในการจัดทำ Road map เพื่อกำหนดแนว
ทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับภูมิภาคต่อไป

จากความสำเร็จและเนื้อหาของการประชุม UNGASS 2016 ซึ่งเป็นการประชุม
ระหว่างประเทศที่มีประเทศสมาชิกสหประชาชาติเข้าร่วมประชุมทุกประเทศ และมีผลจากการ
ประชุมหลายประการออกมาในรูปของข้อมติ (resolution) ของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติที่
ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2016 และเนื้อหาในข้อมติดังกล่าวมี
ลักษณะเป็นข้อแนะนำ (Recommendation) ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกัน แต่เป็นการ
ชี้แนะให้ประเทศสมาชิกของสมัชชาในสหประชาชาติให้นำไปสู่การปฏิบัติ (Operational
Recommendation) ในลักษณะของการขอความร่วมมือ แม้ข้อมติดังกล่าวแม้ไม่มีผลผูกพัน
ตามกฎหมายก็ตาม แต่ในเมื่อเป็นข้อมติที่มาจากการประชุมร่วมกันของประเทศสมาชิก จึงมี
ผลผูกพันทางด้านการเมืองและทางสังคมระหว่างประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าประเทศไทยใน
ฐานะประเทศสมาชิกขององค์กรสหประชาชาติส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมก็เพื่อที่จะแก้ไขปัญห
ยาเสพติดให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปแนวทางเดียวกันตามที่สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้
กำหนดไว้ ดังนั้นเมื่อมีข้อมติ (Resolution) ดังกล่าว แม้จะมีลักษณะเป็นข้อแนะนำในทาง
ปฏิบัติ (Operational Recommendation) ตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน ประเทศไทยก็ควรที่จะพิจารณาปฏิบัติตาม
ไม่เช่นนั้นอาจมีผลกระทบทางด้านการเมืองและสังคมระหว่างประเทศได้ในภายหลัง

อนึ่ง ข้อมติที่เกิดจากการประชุม UNGASS 2016 ซึ่งเป็นแนวทางให้มีประเทศสมาชิก
สหประชาชาตินำไปสู่การปฏิบัติหรืออาจนำไปเป็นบรรทัดฐานในการทำข้อตกลงระหว่าง
ประเทศสมาชิกด้วยกัน ข้อมติดังกล่าวจึงเป็นแนวทางสำคัญให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ
ทุกประเทศนำไปสู่การปฏิบัติ(State Practice)อันอาจเป็นบ่อเกิดให้เกิดเป็นกฎหมายจารีต
ประเพณีระหว่างประเทศและถ้าหากประเทศต่างๆ ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นจำนวนมากและเชื่อว่า

เป็นกฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติ (Opinion Juris) กรณีเช่นนี้ข้อมติดังกล่าวก็อาจมีผลทางกฎหมายต่อไปในอนาคต

มีข้อสังเกตว่าในกรณีของประเทศไทยถือว่ารับทราบข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติอย่างไรหรือไม่ หากพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามเอกสารแล้ว จะพบว่าการประชุม UNGASS 2016 มีการประชุมเตรียมการล่วงหน้าก่อนที่จะถึงกำหนดการประชุมในระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2016 และเอกสารผลการประชุมดังกล่าวก็ได้ มีการแจ้งให้ผู้แทนประเทศสมาชิกทุกประเทศทราบอย่างเป็นทางการ โดยถือว่าข้อมติดังกล่าวเป็นข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติที่ S-30-1 (General Assembly Resolution S-30-1) และได้รับรองจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2016 ประกอบกับการประชุมดังกล่าวหัวหน้าคณะผู้แทนประเทศไทยก็ได้มีข้อโต้แย้งแต่ประการใด จึงถือว่าประเทศไทยยอมรับข้อมติจากการประชุมดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติต่อไปโดยไม่มีเงื่อนไขแล้ว

อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่คณะผู้แทนประเทศไทย ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ไปเข้าร่วมประชุม UNGASS 2016 เดินทางกลับจากการไปเข้าร่วมประชุมดังกล่าวแล้ว ได้รายงานผลการไปร่วมประชุมต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการ แต่ปรากฏว่ากระทรวงยุติธรรมได้รายงานผลการไปเข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาอาชญาอาชญาโลก ค.ศ.2016 เพียงบางประเด็น ดังกล่าวแล้วในข้อ 5 ซึ่งส่วนใหญ่เน้นการรายงานภารกิจของหัวหน้าคณะผู้แทนประเทศไทยและคณะผู้แทนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพียงบางรายการในระหว่างการประชุมเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าได้มีการนำเอาผลการประชุมที่ปรากฏในเอกสาร (Outcome Document) ซึ่งประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 7 ด้านและมีรายละเอียดที่เป็นข้อแนะนำจำนวน 103 ข้อ ดังกล่าวแล้วในข้อ 3 ทำให้รัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการประชุมอย่างจำกัดเพียงเท่าที่รายงานและส่งผลให้การสั่งการของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญจนขาดความชัดเจน ดังจะเห็นได้จากมติของคณะรัฐมนตรีที่มีข้อสั่งการในเรื่องนี้ว่า

“มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียนในการจัดทำ Road map เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญาอาชญาในระดับภูมิภาคต่อไป” ซึ่งมีได้ครอบคลุมแนวปฏิบัติ 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 103 แนวทางแต่อย่างใด

ดังนั้น การที่จะได้มีโอกาสได้เห็นนโยบายและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงสู่มิติใหม่ โดยเน้นความสำคัญเรื่องสุขภาพ การปฏิบัติต่อกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้ใช้ยาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก เยาวชน สตรี อย่างมีมนุษยธรรม แทบจะไม่ปรากฏให้เห็นในนโยบายกฎหมายหรือการปฏิบัติในมิติใหม่ๆ อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมตามมา แม้ว่าการประชุม UNGASS 2016 จะผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี สิ่งที่ยังหลงเหลืออยู่บ้างก็คือวาทกรรมคำว่า “UNGASS 2016” ส่วนเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ใช้ยาเสพติดอย่างมีมนุษยธรรมและให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพนับวันจะเลือนหายไปกลับสู่แนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติอย่างไร้ประสิทธิผลมานานหลายทศวรรษโอกาสที่จะนำเอาแนวปฏิบัติตามคำแนะนำการปฏิบัติ (Operational Recommendation) ที่เป็นรูปธรรมจากการประชุมดังกล่าวอาจต้องรอไปอีกนาน จนกว่าจะมีการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานในการประชุม UNGASS ครั้งต่อไป

สรุป

การประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลกที่จัดขึ้นเมื่อปี ค.ศ.2016 (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem 2016) มีผลการประชุมที่ออกมาเป็นข้อมติ (Resolution) ในรูปของข้อแนะนำในทางปฏิบัติ (Operational Recommendation) ที่เน้นเรื่องใหม่ๆ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาจริงที่เกิดขึ้นจริงทั่วโลกโดยการให้ประเทศสมาชิกให้ความสำคัญกับด้านการบำบัดรักษา การเข้าถึงยาและใส่ใจต่อปัญหาสุขภาพแก่ผู้ใช้ยาเสพติดรวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น เด็ก ผู้หญิง และชุมชน โดยกำหนดออกมาในลักษณะของ “ความมุ่งมั่นร่วมกันของเรา” “Our Joint Commitment” กลับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรจากรัฐบาล ดังจะเห็นได้จากมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559 ตลอดทั้งนโยบาย กฎหมายตลอดทั้งมาตรการในทางปฏิบัติของประเทศไทย ภายหลังจากการประชุม UNGASS 2016 ที่ผ่านมาแล้วกว่า 4 ปี ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนักสะท้อนให้เห็นถึงความไม่จริงจังของรัฐบาลที่มุ่งแก้ไขปัญหายาในแนวทางเดิมๆที่เคยปฏิบัติมาหลายทศวรรษ ในขณะที่ปัญหายาเสพติดภายในประเทศยังคงมีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้นโดยที่ประชากรผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศส่วนใหญ่คือผู้ใช้ยาเสพติด หรือ ที่เรียกว่าเป็นผู้เสพ ซึ่งมีปัญหาด้านสุขภาพควรจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ในเรื่อง

สุขภาพ แต่กลับถูกการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้บังคับ ซึ่งขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน จนถึงขั้นถูกองค์กรระหว่างประเทศเรียกร้องให้ยุติการดำเนินการที่เป็นการละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการแก้ไขปัญหายาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้หญิง ที่มีอยู่จำนวนมาก (United Nations (United Nations, 2559)

ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่สายเกินไปที่รัฐบาลจะหันมาให้ความสนใจกับผลการประชุม UNGASS 2016 และนำมากำหนดนโยบายอย่างเหมาะสมตามสภาพปัญหาที่แท้จริง และให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด ซึ่งประมาณการว่ามีไม่ต่ำกว่า 3 ล้านคน โดยเน้นการดูแลสุขภาพ การบำบัดรักษาที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน การไม่นำกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กับเด็กหรือเยาวชนและผู้หญิงที่ใช้ยาเสพติด การให้ภาคประชาสังคมหรือชุมชนมีส่วนร่วม รวมถึงการนำมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) มาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยจะต้องมีการทบทวน นโยบาย กฎหมาย และการปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะการดำเนินงาน (Operational Recommendation) ก็เชื่อว่าจะทำให้สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยดีขึ้นอย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กอบกุล จันทวโร และคณะ. (2559). รายงานการศึกษาและข้อเสนอทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดคดียาเสพติด เพื่อเป็นข้อเสนอในการประชุมสหประชาชาติสมัยพิเศษ UNGASS. กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการในพระตำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.
- จิรวุฒิ ลิปิพันธ์. (2562). การลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติด. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ และคณะ. (2563). มาตรการลดความรุนแรงในการบังคับคดียาเสพติดประเภทต่างๆที่ใช้ในประเทศต่างๆ ในโลก. วารสารสุทธิปริทัศน์, 34(110), 201-215.
- United Nations. (2559). ผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก สรุปผลการประชุมต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และมติคณะรัฐมนตรี . เข้าถึงได้จาก <https://www.tni.org/en/briefing/human-rights-drug-policy>
- Global Commission on Drug Policy. (2018). Taking Control. Vienna: United Nation.

UNODC. (2016). Our Joint Commitment to the Effectively Addressing and
Countering the world Drug Problem. New York: United Nations.

UNODC. (2018). World Drug Report. Vienna: United Nations.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันและภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับกฎหมาย สังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วไป

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 9 - 15 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่น **ตาราง 1** หรือ **Table 1** และ **รูป 1** หรือ **Figure 1** รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีกครั้ง ระดับลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน และ Email.

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ประมาณ 300-350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิด และระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การ วิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบาย รูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่ สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ใน เชิงอรรถเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้อง ของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้อง ของ

การอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคอนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์, 2557)
- 3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์ และ อิงครัต ดลเจิม, 2561)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรรณทร์ และคณะ, 2563)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kiarash, A., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2558). หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

(3) บทความในหนังสือ**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุริยา คงคาไหว. (2560). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2563). มาตรการทางกฎหมายในการลดอันตรายจากการใช้กัญชาทางการแพทย์. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 5(2), 35-49.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2560). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (2010). Sciencefiction. In The encyclopaedia America, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์/ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2552). กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก. ใน ดุษฎี
นิพนธ์นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ธานี วรภัทร์. (2564). ห้องบริโกคยาเสพติด. ใน รายงานการวิจัย. กองพัฒนานวัตกรรมการ
ยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

คณิต ณ นคร. (31 ต.ค. 2560). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. (ธานี วรภัทร์, ผู้
สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริจิจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation
เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//ปี(ที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1 (6 เมษายน 2560).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.

ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ตลเจิม. (2562). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. ใน รายงานการวิจัย. สำนักพระตำริในพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.

พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 21 ก หน้า 1 (18 กุมภาพันธ์ 2560).

วิชา มหาคุณ. (2549). การใช้เหตุผลทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helpgiving practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Sandel, Michael J. (2010). *Justice*. U.S.A.:Penguin Books.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ได้ที่ www.rsu.ac.th/law เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : RJLS@rsu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ลังค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt).....

2. (16 pt).....

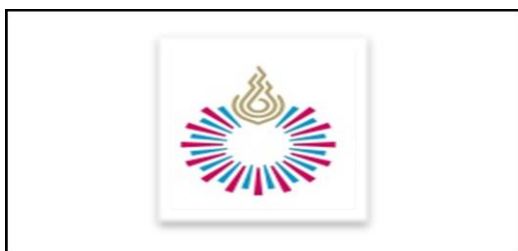
3. (16 pt).....

ระเบียบวิธีวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

..(16.pt).....ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย.สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16.pt)สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ...พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย...และการนำผลการวิจัยไปใช้...รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

(16 pt).

[illegible]

เนื้อหา (18 pt)

____(16 pt).

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....